

CUPRINS

Zilele Bibliotecii Județene Timiș

pagina 2

Români pentru români

pagina 7

CARTEA STEAGURILOR

pagina 13

PROIECTE COMUNE, ITINERARII NOI

pagina 16

Capodopere ale picturii românești în Palatul Baroc

pagina 14

DIRECȚIA JUDEȚEANĂ DE SPORT: ENTUZIASM ȘI MANAGEMENT ADECVAT

pagina 6

pagina 16

Open Days 2009: Provocări globale – soluții europene

NIȚCHIDORF Satul - vedetă de Nobel

pagina 8

SACOȘU TURCESC Comună mare, cu șapte "copii" mici

pagina 10

TORMAC Drumuri mai scurte cătrec Deta și Reșița

pagina 9

"Transportul camioanelor pe calea ferată ar micșora numărul accidentelor rutiere"

pagina 3

Zilele Bibliotecii Județene Timiș - octombrie 2009

Devenită manifestare tradițională, Zilele Bibliotecii Județene Timiș au reunit și în anul acesta (7-8 octombrie 2009) în jurul instituției o seamă de oameni de cultură, cunoscuți pentru contribuția la viața literară și artistică a județului nostru. Organizate, ca de obicei, cu sprijinul

Consiliului Județean Timiș, manifestările s-au bucurat de prezența d-lui Răzvan Hrenoschi, șef Serviciu Relații cu Publicul în cadrul acestei instituții, care în cuvântul de întâmpinare rostit cu acest prilej i-a asigurat pe cei prezenți de sprijinul ce-l vor afla în continuare atunci când va fi vorba de protejarea și promovarea valorilor culturale ale zonei. În alocuțiunea sa de deschidere, scriitorul Paul Eugen Banciu, directorul Bibliotecii Județene Timiș, a amintit faptul că se împlinesc 105 ani de la constituirea bibliotecii a cărei urmasă se consideră instituția noastră, realizând cu această ocazie o binevenită incursiune istorică. La întâlnirea cu bibliotecarii din orașele și comunele județului Timiș, organizată în același cadru, Zoran Iovanovici, metodist la Biblioteca Județeană, le-a prezentat participanților câteva probleme de tehnică și de organizare bibliotecară.

Fidelă preocupării de a readuce în memoria marelui public viața și opera marilor creatori români de cultură, Biblioteca Județeană a organizat, cu același prilej, un Medalion Constantin Noica, la împlinirea a 100 de ani de la nașterea filosofului. Motiv pentru a-i invita să conferențeze pe prof. univ. dr. Cornel Ungureanu și prof.

univ. dr. Mircea Lăzărescu. Dacă cel dintâi a făcut o evocare a filosofului Constantin Noica din perspectiva scriitorului fascinat de ineditul gândirii sale, cel de al doilea a realizat o prezentare a împrejurărilor ce l-au pus în contact direct cu omul Noica, insistând asupra episodului legat de intenția acestuia de a pune temelile unei elite cultural-filosofice formată din tineri cu diverse specializări, dar cu interes pentru gândirea filosofică.

Din peisajul manifestărilor nu putea lipsi o expoziție de artă, organizată, ca de obicei, la secția de profil a instituției, secție ce intermediază, de câteva decenii deja, contactul dintre cititorii preocupați de arte plastice și artiștii timișoreni. De data aceasta, artista Rodica Regep Banciu, profesor dr. la Facultatea de Arte Plastice din Timișoara, a venit cu o expoziție de pictură intitulată Imagini florale. Prezentarea în cadrul vernisajului a fost realizată de scriitorul Paul Eugen Banciu.

Din dorința de a veni în ajutorul mediului de afaceri din Timișoara, Biblioteca Județeană a organizat, sub titlul Protecția mărcii și a designului comunitar, o întâlnire între specialiști de la OSIM și reprezentanți ai mediului de afaceri din Timișoara. Din partea OSIM-ului au participat Ștefana Todorov, Elena Stoica, ambele având funcția de șef serviciu în cadrul OSIM și Adina Ciurea, expert OSIM. Cele trei invitate le-au vorbit participanților, între altele, despre felul cum se poate proteja o invenție sau o marcă în cadrul Uniunii Europene, probleme de mare importanță pentru cei ce activează în domeniul afacerilor. Aceeași problemă a fost expusă și unui grup de copii prin intermediul unor desene animate, realizate de așa manieră încât să facă dintr-o temă atât de aridă, una accesibilă copiilor.

De altfel, copiilor le-au mai fost dedicate și alte manifestări organizate cu acest prilej. La Secția pentru Copii și Tineret a fost organizată o Expoziție de carte pentru copii, dublată de o întâlnire cu elevii școlilor generale din oraș. În vreme ce la Filiala Fabric Vii s-a desfășurat un concurs de șah pentru copii, iar la Filiala Plopi a avut loc o întâlnire cu elevii școlii generale din cartier.

Zilele Bibliotecii Județene au avut deci în vedere o largă paletă de manifestări, dedicate unui public divers atât ca vârstă, cât și ca formație socio-profesională.

Aquilina BIRĂESCU

Ședința ordinară a Consiliului Județean Timiș

La 29 octombrie 2009, la sediul Palatului Administrativ, a avut loc ședința ordinară a Consiliului Județean Timiș.

Ordinea de zi a ședinței a fost următoarea:

1. Întrebări, interpelări

2. Proiect de hotărâre privind modificarea și completarea „Agendei principalelor manifestări cultural-artistice și sportive”

3. Proiect de hotărâre pentru modificarea și completarea Hotărârii nr. 93/2009 privind finanțarea unor structuri sportive

4. Proiect de hotărâre privind aprobarea taxelor județene pentru anul fiscal 2010

5. Proiect de hotărâre privind aprobarea contribuției financiare a Consiliului Județean Timiș la Fondul pentru Dezvoltare Regională al Regiunii Vest și la funcționarea Birourilor Regionale de Cooperare Transfrontalieră Timișoara și Oradea pentru anul 2009

6. Proiect de hotărâre privind aprobarea proiectului de investiție „Reabilitare, modernizare și echipare clădire școală și clădire sală de sport la Școala de Arte și Meserii Gheorghe Atanasiu Timișoara”

7. Proiect de hotărâre privind constatarea încetării contractului de concesiune încheiat cu SC „Transatlantika” SRL Dumbrăvița

8. Proiect de hotărâre privind modificarea prevederilor contractului de concesiune încheiat cu SC „Cristiana” SRL Timișoara

9. Proiect de hotărâre privind stabilirea unor măsuri pentru înscrierea dreptului de proprietate privată și a dreptului de suprafece asupra rețelei de utilități ale Parcului Tehnologic și Industrial Timișoara

10. Proiect de hotărâre privind darea în administrare a unor bunuri din domeniul public al județului Timiș.

11. Proiect de hotărâre privind prelungirea dării în administrare a imobilului situat în Timișoara str. Sf. Ioan, nr. 3 către Direcția de Prestări Servicii Timiș

12. Proiect de hotărâre privind prelungirea dării în folosință gratuită a unui imobil către Arhiepiscopia Ortodoxă Română a Timișoarei

13. Proiect de hotărâre privind prelungirea dării în folosință gratuită a unor spații către Sindicatul Liber al Angajaților Consiliului Județean Timiș

14. Proiect de hotărâre privind aprobarea „Protocolului de parteneriat și colaborare” pentru implementarea proiectului „Promovarea incluziunii sociale prin dezvoltarea resurselor umane și instituționale din asistența medicală comunitară”

15. Proiect de hotărâre privind aprobarea Protocolului de colaborare cu Comunitatea Românilor din Serbia

16. Proiect de hotărâre privind restructurarea Centrului de Îngrijire și Asistență Ciacova din cadrul Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Timiș

17. Referat constatator privind solicitarea de încetare a mandatului unui consilier județean

18. Diverse.

J. LAVRITS

AUDIENȚE ȘI RELAȚII CU PUBLICUL

Compartimentele de specialitate din aparatul propriu:

- în zilele lucrătoare între orele 10.00 – 14.00;

Registratura Consiliului Județean Timiș

- în zilele lucrătoare între orele 9.00 – 14.00;

Relații cu publicul

- în fiecare zi de luni, între orele 8.00 – 18.30

- în zilele de marți, miercuri, joi și vineri între orele 8.00 – 16.30

Programul de audiențe:

- înscrierea la audiențe se face la Registratura Consiliului Județean Timiș, în fiecare luni, între orele 9.00 și 11.00;

- audiențele propriu-zise la conducerea Consiliului Județean Timiș au loc în fiecare zi de luni, prin rotație (președinte, vicepreședinti și secretar general), începând cu ora 12.00.

R. H.

Comisiile Consiliului Județean Timiș

A. COMISIA ECONOMICĂ

PREȘEDINTE: VIOREL SASCA

SECRETAR: GH. BOLOGA

MEMBRI: TITU BOJIN, VIOREL MATEI, VALENTINA MILUTINOVICI, LELICA CRIȘAN, GH. PREUNCA

B. COMISIA DE URBANISM, AMENAJAREA TERITORIULUI ȘI LUCRĂRI PUBLICE

PREȘEDINTE: MARCEL MIHOC

SECRETAR: LEONTIN DE MAIO

MEMBRI: SORIN SUPURAN, TRAIAN STANCU, ȘTEFAN IOAN SZATMARI, HORIA BĂCANU, DORIN CUTU

C. COMISIA PENTRU CULTURĂ, ÎNVĂȚĂMÂNT, TINERET ȘI SPORT

PREȘEDINTE: SORIN MUNTEANU

SECRETAR: DORIN HEHN

MEMBRI: MIHĂIȚĂ BOJIN, MARIANA EFTIMIE, ADRIAN NEGOIȚĂ

D. COMISIA PENTRU SĂNĂTATE ȘI PROTECȚIE SOCIALĂ

PREȘEDINTE: DAN IOAN SARMEȘ

SECRETAR: CĂTĂLIN TIUCH

MEMBRI: SILVIA COJOCARU, GH. NODIȚI, VASILE ROTĂRESCU

E. COMISIA PENTRU ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ LOCALĂ

PREȘEDINTE: VIOREL COIFAN

SECRETAR: MARIUS RADU CÂRCEIE

MEMBRI: MATEI SUCIU, OVIDIU SAMUIL MOZA, ELISABETA SPĂTARU

F. COMISIA PENTRU RELAȚII ȘI COOPERARE INTERREGIONALĂ

PREȘEDINTE: IOSIF CÂNDEA

SECRETAR: NICOLAE BITEA

MEMBRI: FLORIN RĂVĂȘILĂ, COSMIN COSTEA, OANA GAITA

CJT

AGENDĂ TIMIȘ

Publicația „Agendă C.J.T.” este supliment al Monitorului Oficial al Consiliului Județean Timiș. Apare în baza O.G. nr. 75 din 28.08.2003

Colegiul de redacție:
Daniela Borda, Eugen Gherga, Răzvan Hrenoschi, Jana Lavrits, Smaranda Marcu, Ada Marincu, Bogdan Nădăștean, Alina Sabou, Doina Tărâlă, Nicoleta Trifan, Sorin Precup, Dorin Ignea (Gătaia), Mariana Stoianovici (Ciacova), Ovidiu Ivancea (Deta), Jani Vasilcin (Dudeștii Vechi)

Layout design:
Andrei Călin Pascaru
Consilier Editorial:
Dinu Barbu

ISSN: 1842-323X

Redacția: Timișoara,
Strada Regina Maria nr. 3

Telefon: 0256-406.330,
0256-406.401, 0728.834.781, 0735.
163.675, 0735.163.670;

e-mail: agenda.cjtimis@gmail.com

Tipar: „ROMPRIMA”- Galați
C.J. Timiș sprijină apariția
revistei Bibliotecii Județene Timiș,
„LUMEA CĂRȚII”
și a periodicului „AGORA-școală și
interculturalitate în DKMT”

“Transportul camioanelor pe calea ferată ar micșora numărul accidentelor rutiere”

Interviu cu consilierul județean Matei Suciu

- Cum ați colaborat, ca și consilier județean, cu primarii din județ? Care sunt cererile mai des întâlnite pe care le au față de consilierii județeni?

Matei Suciu: Am colaborat foarte bine în special cu primarii PSD. Legătura cu ei a fost și este permanentă. Aceasta nu înseamnă că nu am avut întâlniri cu ceilalți primari, indiferent de culoarea politică, pe probleme punctuale. Aleșii locali se confruntă, de ani buni, cu dificultăți provocate de starea infrastructurii, fie că este vorba despre drumurile județene sau comunale, fie despre alimentările cu apă și canalizare. Există localități unde este nevoie de extinderea rețelelor de alimentare cu energie electrică și gaze naturale. Toate aceste “of-uri” au fost discutate în ședințele de consiliu local unde am fost invitați pentru a găsi, în calitate de consilieri județeni și împreună cu reprezentanții comunității locale, soluțiile cele mai bune pentru ca viața oamenilor să se schimbe în bine.

- Sunt mai multe localități din Timiș care nu au conexiuni de transport local. Ce se poate face pentru aceste comunități rurale?

Matei Suciu: Este adevărat că și aceasta este o problemă pentru un număr important de primării. A existat o inițiativă a instituției timișene implicate în gestionarea activităților de transport rutier. Acum șapte ani am propus și realizat gruparea traseelor județene de transport persoane astfel încât traseele care aduc profit să fie însoțite, în cadrul aceleiași grupe, de trasee mai puțin dorite din punct de vedere financiar, dar solicitate de timișeni. O astfel de organizare a funcționat

aproape doi ani, după care, din rațiuni care îmi scapă și care nu țin de nevoia cetățenilor, aceste grupe au fost desființate. Cred în continuare că soluția ar fi revenirea la inițiativa mea. În prezent, însă, a apărut o problemă legată de scăderea semnificativă a numărului de firme care prestează activități de transport. Falimentul multora s-a datorat tocmai deciziei neinspirate de a dezlipi trasee profitabile de trasee neprofitabile, în cadrul aceleiași grupe, astfel încât unii au rămas cu profitul și alții, cu falimentul.

- Care credeți că sunt cele mai importante priorități ale județului Timiș, exceptând deponul ecologic?

Matei Suciu: Ne-am obișnuit să peticim: să plombăm gropile drumurilor cu saci de bani și nu să abordăm lucrările de infrastructură de la zero. Se fac studii peste studii și parcă nu mai ajungem la lopată și la buldozer. Aș vrea să trăiesc ziua în care Bega va fi navigabilă, în care vom putea merge pe autostradă de la Timișoara la Belgrad, de la București la Szeged. Aș vrea ca proiectarea urbanistică a județului Timiș în viitor să țină seama de necesitatea ca zonele industriale să fie cu adevărat zone industriale și locațiile rezidențiale să devină spații rezidențiale. Mi-aș dori ca zonele verzi să nu mai dispară printre blocuri.

- Aveți vreo inițiativă legislativă pe care o veți propune ca și proiect de hotărâre a Consiliului Județean Timiș? Despre ce proiect este vorba?

Matei Suciu: Am să mă concentrez pe activitatea de transport pentru ca acesta este domeniul pe care îl stăpânesc cel mai bine din punct de vedere profesional. În ciuda piedicilor administrative, nu voi renunța la demersul revenirii la atribuirea pe grupe a traseelor de transport persoane. Cât privește transportul de marfă, subscriu proiectului de transport intermodal (pe calea ferată) a camioanelor, modalitate prin care s-ar micșora numărul accidentelor rutiere. În prezent, anual, 3.500 de oameni își pierd viața pe șoselele din România. S-ar reduce uzura drumurilor și ar scădea poluarea. Sper ca demersurile privind acest proiect să fie urgentate astfel încât să ne aliniem și noi altor țări care au implementat cu succes acest sistem.

A consemnat Alina SABOU

„Lada cu zestre” răspunde nevoii de cultură a bănățenilor”

Interviu cu dl. Ing. Dipl. Răzvan Hrenoschi, șef Serviciu Relații Publice, C. J. Timiș

R. - Ca șef al Serviciului Relații Publice din cadrul Consiliului Județean Timiș și observator atent al scenei culturale din județ ce impresie v-au lăsat cele trei ediții ale Festivalului „Lada cu zestre a neamului”?

Răzvan Hrenoschi: Un astfel de eveniment major din viața culturală a județului a dezvăluit unele aspecte pozitive și altele care au fost îmbunătățite de la o ediție la alta. S-au stabilit anumite criterii de evaluare a valorilor, de la o ediție la alta crescând calitatea actului cultural oferit.

R. - Județul Timiș, prin structura sa și practicile existente în domeniul politicilor culturale, are anumite particularități. Există, în opinia Dvs. o nevoie în peisajul cultural local la care acest festival răspunde?

R.H.: Sintetic, putem spune că acest festival răspunde nevoii de cultură, de regăsire a rădăcinilor, a valorilor, care au determinat progresul, viața unei localități, a obiceiurilor, care au descătușat energiile existente în sânul comunităților locale. Festivalul „Lada cu zestre a neamului”

reprezintă și o formă de respect față de normele sociale nescrise, existente în spațiul bănățean de-a lungul vremii și care au făcut ca acest spațiu să existe și astăzi.

R. - Știm că ideea festivalului v-a aparținut Dvs. și domnului Ciprian Cipu, inițiatori ai festivalului și participanți la cele trei ediții. Cum credeți că a evoluat festivalul de la un an la altul?

R.H.: Festivalul a avut o evoluție ascendentă sub raportul acțiunilor culturale, a păstrării și conservării tradițiilor și al numărului de participanți. A generat o concurență benefică între comunitățile județului și între comunitățile din Banatul istoric.

R. - Care a fost ecoul festivalului în cadrul comunităților locale unde s-au organizat fazele zonale? - Cum a fost primit festivalul de către primari și referenții culturali? - Care a fost sprijinul acestora?

R.H.: Dacă la început festivalul părea o sarcină în plus într-o atmosferă în care oamenii erau obișnuiți cu cultura, acest fapt a

duș la creșterea calității actului de cultură din cadrul Festivalului „Lada cu zestre a neamului”, practic într-un interval de timp scurt, fiecare și-a dorit etalarea obiceiurilor specifice zonei și așa cum se întâmplă de obicei, perioada acelei culturi la comandă a dispărut ca și cum nu ar fi existat niciodată. Lucruri uitate și care se doreau îngropate fiindcă reprezentau prin ele însele adevărata față a locuitorilor din această zonă, manifestări ale personalității lor și-au făcut locul cu putere printre miasmele culturale ale unui trecut nu tocmai îndepărtat și care urmarea depersonalizarea și uniformizarea unei activități, care prin ea însăși, prin multiplele ei manifestări, a reprezentat nucleul dur al rezistenței satului bănățean. Seneca spunea: „non multa, sed multum”, cu ediția a III-a a festivalului ajungem într-o zonă în care autenticul se simte la el acasă.

R. - Care sunt perspectivele de dezvoltare ale acestui festival? Se va menține în continuare acest model de „rețea culturală” cu repartizare pe întreg teritoriul județului?

R.H.: Finanțarea Consiliului Județean Timiș pentru aceste manifestări face ca în sânul fiecărei comunități banul public să fie utilizat în folosul ei. Anul acesta aproape toată rețeaua referenților culturali, care în 2000 reprezenta 10 % din populația județului, are la dispoziție referenți calificați și doar voința comunităților locale trebuie să folosească aceste oportunități care conduc spre saltul calitativ și spre promovarea adevăratelor valori ale culturii tradiționale bănățene.

R. - În finalul interviului, aveți observații sau sugestii în legătură cu festivalul „Lada cu zestre a neamului”?

Există un principiu enunțat demult care spune că important este să participi, dar așa spune, important este să participi, dar nu în orice condiții. Concurența, deja existentă între comunitățile locale se manifestă plenar și în actul de cultură ce implică demersurile și prezența la această manifestare. Ar fi păcat ca edițiile viitoare să nu aducă saltul calitativ așteptat sau cel puțin să mențină nivelul atins de ultima ediție.

Alina POPA

Seminar final al proiectului

“Cooperare între serviciile publice din zona transfrontalieră româno-sârbă pentru stabilirea cadrului transfrontalier de prevenire și intervenție în caz de inundații”

Consiliul Județean Timiș finalizează în cursul lunii noiembrie 2009 proiectul intitulat „Cooperare între serviciile publice din zona transfrontalieră româno - sârbă pentru stabilirea cadrului transfrontalier de prevenire și intervenție în caz de inundații” finanțat prin contractul de grant RO 2006/018-448.01.01.01 în cadrul Programului de Vecinătate România - Serbia 2004 - 2006. Seminarul final al proiectului a avut loc în data de 29 octombrie 2009, în Sala Verde a Consiliului Județean Timiș din Timișoara.

Consiliul Județean Timiș, în calitate de beneficiar al contractului de grant, a avut drept partener transfrontalier în cadrul acestui proiect municipalitatea din Secanj, districtul Banatul Central, Serbia.

Obiectivul general al proiectului vizează îmbunătățirea capacității operaționale de intervenție în caz de inundații a serviciilor publice cu atribuții în domeniu din regiunea frontierei comune româno-sârbe, cu scopul prevenirii, reducerii și înlăturării efectelor dezastrelor naturale.

În cadrul proiectului s-au întreprins acțiuni de pregătire comună a personalului de intervenție și cu atribuții în domeniul managementului riscului. De asemenea, au avut loc schimburi de experiență între cele două regiuni din țările vecine, și anume județul Timiș și districtul Banatul Central din Serbia.

Din bugetul proiectului s-au achiziționat echipamente și mijloace de intervenție specifice inundațiilor, în valoare de cca. 230.000 euro. Echipamentele vor fi puse și la dispoziția partenerului sârb de proiect, în caz de nevoie.

Un alt rezultat al proiectului a fost „Studiul de analiză și acoperire a riscurilor în regiunea transfrontalieră româno-sârbă”. Această lucrare identifică riscurile potențiale la nivelul județului Timiș și al districtului Banatul Central din Serbia și propune un set coerent și unitar de măsuri de prevenire, intervenție și înlăturare a efectelor dezastrelor naturale.

Mugurel BORLEA
Manager proiect

APEL DE LANSARE

Universitatea „Politehnica” din Timișoara, în calitate de beneficiar, a început derularea proiectului POSDRU/37/3.2/G/21608 cu titlul

Formarea profesională a celulelor regionale de sprijin pentru reintegrarea socială și profesională a surzilor implantați cohlear

Universitatea „Politehnica” din Timișoara este una dintre cele mai mari și renumite universități tehnice din Europa Centrală și de Est. Ea a fost înființată în anul 1920, la scurt timp după unirea într-un singur stat a tuturor teritoriilor românești, pentru a răspunde nevoii de ingineri resimțită de societatea românească a vremii în relansarea economică la care ea s-a angrenat. În cei aproape 90 de ani de existență, Universitatea „Politehnica” din Timișoara a produs peste 100.000 ingineri, deosebit de apreciați, deopotrivă în țară și în străinătate, pentru competența și seriozitatea lor.

În prezent, Universitatea „Politehnica” din Timișoara are 10 facultăți și 4 departamente independente. În cadrul lor studiază aproximativ 15.000 de studenți și lucrează circa 800 de cadre didactice titulare și circa 900 de cadre administrative și auxiliare.

Dincolo de bunul său nume în educație, Universitatea „Politehnica” din Timișoara are și recunoașterea de actor de primă clasă pe scena cercetării științifice românești, cu rezultate remarcabile și pe plan internațional. Un număr important de centre de cercetare, respectiv de echipe de cercetători constituite ad-hoc, pe diverse teme, pun cu succes în practică strategia de cercetare a universității, în cadrul a numeroase granturi și contracte de cercetare câștigate prin competiție. Rezultatele cercetării sunt materializate în lucrări științifice, brevete de invenție și produse realizate, toate aducătoare de prestigiu, respectiv de importante fonduri bănești, pentru universitate.

SCURT ISTORIC AL IMPLANTULUI COHLEAR ÎN ROMÂNIA

Statisticile Organizației Mondiale a Sănătății (OMS) arată că 1 până la 3 copii la 1000 de nou născuți vii suferă de hipoacuzie neurosenzorială profundă (surditate), proporția nefiind influențată de locația geografică sau de nivelul de trai. În România acest lucru înseamnă nașterea a circa 100–300 de copii surzi în fiecare an. În Marea Britanie se alocă circa 50.000 de lire sterline pentru recuperarea fiecărui astfel de copil, sumă cheltuită pentru dispozitivul bionic și intervenția chirurgicală (40%), și pentru reabilitarea funcțională a auzului restaurat prin implantare, printr-un program de minimum 3 ani (60%). Motivul pentru care se fac aceste investiții este dat de una dintre concluziile majore ale conferinței „Florida Starting Points” din 1997: „fiecare 1 USD cheltuit pentru intervenție timpurie poate economisi 7,16 USD care ar trebui cheltuiți mai târziu pentru educație specială, infrastructură, asistență socială și alte costuri asociate”.

În România, în anul 2000, ca urmare a primelor preocupări față de terapia surdității prin implantare cohleară, a apărut programul național al Ministerului Sănătății prin care se puteau achiziționa implanturile cohleare necesare și se deconta manopera de specialitate. Abia în ultimii 2 ani programul a luat o amploare semnificativă, asigurându-se necesitățile majorității copiilor născuți surzi.

Din păcate, faza chirurgicală (în ciuda complexității și a costului ridicat, de circa 21.000 EUR, a dispozitivului bionic implantat) nu rezolvă problema, pentru simplul motiv că etapa chirurgicală nu face altceva decât să restaureze auzul, nu și înțelegerea. Prin analogie, un român îl poate auzi perfect pe un vietnamez vorbind, dar nu va fi capabil să înțeleagă mare lucru. Perioada optimă de implantare (care creează premisele unei recuperări totale și rapide a persoanei născute surde) este cuprinsă între vârstele de 1–3 ani. Chiar și în aceste cazuri este necesară o reabilitare de minimum 3 ani până când pacientul implantat va atinge nivelul dezvoltării intelectualității și comunicării verbale al persoanelor cu auz normal de aceeași vârstă. Această perioadă se poate prelunge cu alți 3–5 ani dacă implantarea se face la vârste mai mari sau dacă pacientul prezintă și alte afecțiuni asociate surdității. În lipsa acestei importante activități de reabilitare, investiția uriașă, din fonduri publice, pentru implementarea etapei chirurgicale, este complet inutilă, șansele de reabilitare prin modele naturale (adică de la sine) fiind extrem de scăzute.

Programul Ministerului Sănătății Publice referitor la terapia surdității prin implant cohlear nu acoperă componenta de reabilitare, cea mai laborioasă și cea mai cronofagă componentă a terapiei surdității. Regretabil este și faptul că problema nu este nici măcar cunoscută la nivelul Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului și nici la nivelul Ministerului Muncii, Familiei și Egalității de Șanse. Mai mult, cu excepția

câtorva voluntari entuziaști, nu există nici specialiști capabili a se ocupa de reabilitarea corectă a copiilor implantați cohlear. Ca atare, obiectivul mai sus menționat (Florida Starting Points, 1997) nu poate fi atins, iar sumele cheltuite de către Ministerul Sănătății Publice nu vor substitui cheltuielile sociale ulterioare ale persoanelor născute surde, ci se vor adăuga la acestea.

Prin urmare, acest proiect vine să acopere insuficiența majoră a specialiștilor din domeniu, propunând crearea celulelor de intervenție necesare prin formarea profesională a specialiștilor, prin elaborarea unei metodologii standardizate de lucru și acreditarea acesteia, prin specificarea clară a interdependențelor dintre domeniile implicate (inclusiv cu cel medical) și prezentarea unei soluții viabile, validată experimental, Guvernului României spre instituționalizare și extindere în teritoriu.

OBIECTIVE

- pregătirea specialiștilor necesari funcționării celulelor regionale, destinate reabilitării pacienților surzi, beneficiari ai terapiei surdității prin implantare cohleară;
- elaborarea unei metodologii de lucru cu copiii cu implant cohlear;
- introducerea în Clasificarea Ocupațiilor din România (COR) a ocupațiilor „inginer clinic pentru implant cohlear” și „logoped formator pentru persoane cu implant cohlear” în vederea acreditării pachetului de cursuri

GRUPUL ȚINTĂ

Grupul țintă i se adresează acest proiect este compus din specialiști psihopedagogi, care se vor ocupa de reabilitarea logopedică a copiilor implantați cohlear, din asistenți sociali cu rol în consilierea și orientarea copilului cu implant și a familiei sale, precum și în monitorizarea și raportarea progreselor și din ingineri specializați în electronică, automatizări, calculatoare sau inginerie medicală cu rol în asigurarea interfațării corecte a dispozitivului bionic (implant) cu sistemul neurosenzorial acustic al pacientului, asigurând verificările și reglajele periodice necesare. Recrutarea se va face, cu precădere, din rândul celor care au deja contacte cu copiii implantați cohlear, urmând ca eventualele locuri necompletate să fie acoperite cu persoane interesate din rețeaua sistemului educațional de stat, precum și al structurilor de protecție socială.

PACHETUL DE CURSURI

Noțiuni fundamentale de anatomie și fiziologie a auzului uman. Afecțiuni ale acestuia și metode terapeutice specifice, susținut de expert medical, Prof. univ. dr. med. Stan COTULBEA, Șeful Clinicii ORL a Spitalului Clinic Municipal de Urgență, Timișoara

Abordare dezvoltamentală a copilului cu hipoacuzie neurosenzorială profundă și a familiei sale din perspectiva drepturilor copilului și a teoriei atașamentului în context comunitar, susținut de expert medical, Dr. med. Violeta STAN, Universitatea de Medicină și Farmacie „Victor Babeș”, Timișoara

Medicina terapiei prin implantare cohleară: screening, diagnostic, și intervenție chirurgicală, susținut de expert medical, Prof. univ. dr. med. Marcel COSGAREA, Șeful Clinicii ORL a Spitalului Clinic Județean de Urgență Cluj

Dispozitive bionice destinate terapiei surdității (implanturi cohleare). Funcționare, reglare, utilizare, susținut de expert tehnic, Dr. ing. Antonius STANCIU, Universitatea „Politehnica” din Timișoara

Fiabilitatea dispozitivelor medicale implantabile, susținut de expert tehnic, Dr. ing. Antonius STANCIU, Universitatea „Politehnica” din Timișoara

Elemente de acustică și fonetică. Discriminarea sunetelor. Procesare de semnle, susținut de expert tehnic, Dr. ing. Antonius STANCIU, Universitatea „Politehnica” din Timișoara

Copilul cu implant cohlear, susținut de expert psiho-pedagog, Conf. dr. psih. Rodica POPESCU, Universitatea „Lucian Blaga” Sibiu

Echipele copil-logoped-părinte, susținut de expert psiho-pedagog, Conf. dr. psih. Rodica POPESCU, Universitatea „Lucian Blaga” Sibiu

Metoda de formare a competențelor de comunicare la copilul cu implant cohlear, susținut de expert psiho-pedagog, Conf. dr. psih. Rodica POPESCU, Universitatea „Lucian Blaga” Sibiu

Protecția socială a copilului cu nevoi speciale în România: organizare, funcționare, metodologie și resurse, susținut de

expert psiho-pedagog, Ing. Rodica NEGREA, director al Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Timiș

Asistență socială specifică, susținut de expert psiho-pedagog, Psih. Liliana CISMARIU

Managementul echipei, susținut de expert managerial, Conf. dr. ing. ec. Nicolae ȚĂRAN, Universitatea de Vest din Timișoara

Integrarea cunoștințelor dobândite în activitatea de reabilitare, susținut de manager de proiect, Dr. ing. Antonius STANCIU, Universitatea „Politehnica” din Timișoara

Activități practice în lucrul cu copiii implantați (reglaje ale implantului, expert tehnic, Dr. ing. Antonius STANCIU și activități de reabilitare, experți psiho-pedagogi, Psih. Carmen ȘTEFĂNESCU și Psih. Simona NEDELA, Centrul de Educație Incluzivă nr. 2 din Sibiu)

ECHIPA DE MANAGEMENT A PROIECTULUI

Manager de proiect: Dr. ing. Antonius STANCIU
Asistent al managerului pe probleme administrative: Dr. ing. Adriana ALBU

Asistent al managerului pe probleme tehnice: Dr. ing. Loredana STANCIU

Responsabil financiar: Ec. Florian MICLEA
Consilier juridic: jurist Alina ATANASESCU

ALTE INFORMAȚII

Toate cursurile din pachet sunt obligatorii, indiferent care este specializarea dorită de candidat (inginerie clinică, terapia limbajului sau asistență socială). Fiecare curs se va finaliza cu o evaluare sub formă de test grilă. Nota finală pe fiecare specializare se va calcula ponderat din notele obținute la evaluări, astfel: 70% pentru cursurile de specialitate și câte 10% pentru cursurile de la specializările conexe. Toți cursanții care vor finaliza pregătirea vor primi un certificat de absolvire însoțit de o foaie matricolă.

Cursurile se vor desfășura doar la sfârșit de săptămână (vineri și sâmbătă), după un orar stabilit ulterior, începând din luna decembrie 2009 și până în luna iunie 2010. Conform axei prioritare și a domeniului major de intervenție pe care se derulează proiectul, pot să participe la pregătire doar persoane angajate sau cu titlatura de „persoană fizică autorizată” (PFA).

Datorită finanțării nerambursabile oferite de Fondul Structural European, accesul la cursurile de formare este gratuit. Pentru persoanele care nu sunt din Timișoara și care solicită acest lucru, în funcție de numărul de persoane înscris și în limita fondurilor disponibile, se va asigura gratuit cazare și transport (în regim de rambursare).

Dosarul de înscriere al candidaților trebuie să conțină următoarele documente:

Cerere de înscriere la cursuri

Curriculum Vitae în format european
Formular individual de înregistrare a grupului țintă
Declarație de consimțământ cu privire la utilizarea și prelucrarea datelor personale

Copii după diplomele de studii
Copie după cartea de identitate
Adeverință de la locul de muncă sau dovada de PFA
Adeverință medicală

Înscrierea la cursuri se va face în perioada 2–14 noiembrie 2009, de luni până vineri, în intervalul orar 10:00–14:00, prin depunerea dosarului la secretariatul proiectului. Pentru candidații din alte localități, există și posibilitatea expedierii dosarului printr-un curier rapid la adresa:

Universitatea „Politehnica” din Timișoara, Facultatea de Automatică și Calculatoare, Departamentul de Automatică și Informatică Aplicată, Bd. Vasile Pârvan nr. 2, Sala B616, et. 6, RO-300223 Timișoara

Responsabil: Dr. ing. Adriana ALBU, asistent al managerului pe probleme administrative

Tel: +40-256-403253
Mobil: +40-72-2670877
Email: adriana.albu@aut.upt.ro

Informații suplimentare și formularele tipizate pentru dosarul de înscriere sunt accesibile la secretariatul proiectului sau la www.aut.upt.ro/~adrianaa/POSDRU.html

După înscrierea candidaților, în intervalul 16–19 noiembrie 2009 se va întruni comisia de selecție a cursanților. Lista cu persoanele acceptate la cursuri va fi afișată în data de 20 noiembrie 2009 la avizierul proiectului și pe situl mai sus amintit.

Proiectul este cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane

Calendar - luna noiembrie 2009

1
- Sărbătoarea tuturor Sfinților (bulgari, cehi, croați, germani, italieni, maghiari, polonezi, slovaci)
- *S-a inaugurat prima linie de autobuz la Timișoara, în 1894*

2
- Pomenirea credincioșilor răposați (bulgari, cehi, croați, germani, italieni, maghiari, polonezi, slovaci)
- Ziua Folclorului Rrom
- *În 1814 pianistul maghiar Franz Liszt a concertat la Timișoara*
- Piață agroalimentară: Ciacova, Valcani
- Obor de vite: Lugoj Obor
- Târg mixt: Lugoj Obor

3
- Marea Adunare Populară din Lugoj a cerut în 1918 unirea Banatului cu România
- premieră mondială: în 1823, matematicianul Janos Bolyai a elaborat în Timișoara geometria ne-euclidiană
- *Aniversare Ildiko Achimescu, prozatoare, traducătoare, jurnalistă (1942)*
- Piață agroalimentară: Buziaș, Igrăș, Jimbolia
- Târg mixt: Buziaș, Cenad, Dumbrava, Receaș, Tormac

4
- *Comemorare Augustin Pacha, episcop romano-catolic (1954)*
- Obor de vite: Balinț
- Târg mixt: Balinț, Teremia Mare

5
- Piață agroalimentară: Ciacova, Făget, Valcani
- Obor de vite: Mehala

6
- Piață agroalimentară: Buziaș, Cărpiniș, Comloșu Mare, Jimbolia, Orțișoara, Periam, Sânpetru Mare, Variaș, Tomnatic
- Obor de vite: Cărpiniș, Moșnița Nouă
- Târg mixt: Buziaș, Cărpiniș, Comloșu Mare, Dudeștii Vechi, Moșnița Nouă, Receaș, Saravale, Timișoara Flavia, Variaș

7
- Obor de vite: Deta Alea Revoluției
- Târg mixt: Deta Alea Revoluției, Liebling, Lovrin, Receaș, Timișoara Flavia

8
- Soborul Arhanghelilor Mihail și Gavril (albanezi, armeni, eleni, români, romi, ruteni)

- Rugă: Mănăstirea Pietroasa Mare, Begheiu Mic, Bethausen, Beregsău Mic, Biled, Bulgăruș, Bunea Mare, Carani, Comloșu Mic, Deta, Ghilad, Grabați, Hăuzești, Iecca Mare, Igrăș, Lăpușnic, Livezile, Lugoj, Moravița, Sângeorge, Teș, Uivar
- Sfântul Mare Mucenic Dimitrie (ruși, sârbi, ucraineni)
- Rugă: Satchinez, Soca
- *Comemorare Ion Frumosu, poet, prozator (1986)*

9
- Noaptea de Cristal
- *Aniversare: Pia Brânzeu, eseist, critic literar (1948)*
- Piață agroalimentară: Ciacova, Făget, Valcani
- Obor de vite: Lugoj Obor
- Târg mixt: Lugoj Obor

10
- *În 1778, habsburgii au desființat Mănăstirea Partoș*
- Piață agroalimentară: Buziaș, Igrăș, Jimbolia
- Târg mixt: Buziaș, Cenad, Dumbrava, Receaș, Tormac

11
- Sfântul Martin (germani, italieni, maghiari, polonezi, slovaci)
- *În 1924 regele Ferdinand și-a început vizita în Banat, cu acel prilej fiind sădiți stejarii din Piața Libertății Timișoarei*
- *la Timișoara în 1872 a fost prima ședință a Societății pentru Teatrul Național Român*
- Târg mixt: Teremia Mare

12
- În 1884 Timișoara a devenit primul oraș din Europa cu străzile iluminate electric
- *Aniversare Adriana Babeți, eseistă, prozatoare (1949)*
- *Comemorare Petru Sfetca, poet, ziarist (1987)*
- Piață agroalimentară: Ciacova, Făget, Valcani

- Obor de vite: Făget, Mehala

13
- Piață agroalimentară: Buziaș, Cărpiniș, Comloșu Mare, Jimbolia, Orțișoara, Periam, Sânpetru Mare, Variaș, Tomnatic

- Obor de vite: Cărpiniș, Moșnița Nouă
- Târg mixt: Buziaș, Cărpiniș, Comloșu Mare, Dudeștii Vechi, Moșnița Nouă, Receaș, Saravale, Timișoara Flavia, Variaș

14
- *Aniversare Simion Dima, prozator, jurnalist, editor (1930)*
- Târg mixt: Liebling, Lovrin, Receaș, Timișoara Flavia

15
- În 1803 la Sânnicolau Mare s-a deschis prima școală agricolă, construită de aromânul Cristof Nacu

16
- Ziua Toleranței
- *Aniversare Blagoe Ciobotin, poet (1963), Ion Marin Almăjan, prozator, publicist, editor (1940)*
- Piață agroalimentară: Ciacova, Făget, Valcani

- Obor de vite: Lugoj Obor
- Târg mixt: Lugoj Obor

17
- Piață agroalimentară: Buziaș, Igrăș, Jimbolia
- Târg mixt: Buziaș, Cenad, Dumbrava, Receaș, Tormac

18
- *În 1793, prin unificarea Lugojului Român cu cel German, s-a constituit primăria unică lugojeană*
- *În 1849 la Timișoara a început construcția Palatului Dicașterial*
- *În 1860 românii bănățeni din Timișoara au cerut împărțitului organizarea regiunii separat de Ungaria, cu conducere română*

- Obor de vite: Balinț
- Târg mixt: Balinț, Teremia Mare

19
- *Comemorare Csiky Gergely, dramaturg (1891)*
- Piață agroalimentară: Ciacova, Făget, Valcani

- Obor de vite: Mehala

20
- *În 1898 Primăria Timișoara a interzis spectacolele din oraș în altă limbă decât maghiară*

- Piață agroalimentară: Buziaș, Cărpiniș, Comloșu Mare, Jimbolia, Orțișoara, Periam, Sânpetru Mare, Tomnatic, Variaș
- Obor de vite: Cărpiniș, Moșnița Nouă
- Târg mixt: Buziaș, Cărpiniș, Comloșu Mare, Dudeștii Vechi, Moșnița Nouă, Receaș, Saravale, Timișoara Flavia, Variaș

21
- Intrarea în Biserica a Maicii Domnului (albanezi, bulgari, croați, eleni, germani, italieni, maghiari, polonezi, români, romi, ruteni)
- Soborul Arhanghelului Mihail (macedoneni, ruși, sârbi, ucraineni)
- *Aniversare Anghel Dumbrăveanu, poet (1933), Franz Heinz, redactor, eseist, prozator (1929), Nicolae Corneanu, Mitropolitul Banatului (1923)*
- Târg mixt: Liebling, Lovrin, Receaș, Timișoara Flavia

22
- Cristos, Regele Universului (bulgari, croați, germani, italieni, maghiari, polonezi)

23
- Piață agroalimentară: Ciacova, Făget, Valcani
- Obor de vite: Lugoj Obor
- Târg mixt: Lugoj Obor

24
- Piață agroalimentară: Buziaș, Igrăș, Jimbolia
- Târg mixt: Buziaș, Cenad, Dumbrava, Receaș, Tormac

25
- *Comemorare Nicolae Florei, solist de operă (2000)*
- Târg mixt: Teremia Mare

26
- *Sfântul Ioan Gură de Aur (ruși)*
- Piață agroalimentară: Ciacova, Făget, Valcani

- Obor de vite: Făget, Mehala
27
- Ziua Pelerinajului (tătari, turci)

- *Comemorare Victor Eftimiu (albanezi), Mihail Gaspar, preot, prozator, ziarist (1929)*

- Piață agroalimentară: Buziaș, Cărpiniș, Comloșu Mare, Jimbolia, Orțișoara, Periam, Sânpetru Mare, Tomnatic, Variaș
- Obor de vite: Cărpiniș, Făget, Moșnița Nouă
- Târg mixt: Buziaș, Cărpiniș, Comloșu Mare, Dudeștii Vechi, Moșnița Nouă, Receaș, Saravale, Timișoara Flavia, Variaș

28
- Sărbătoarea Sacrificiului (tătari, turci)
- *Ziua Steagului Albanez*
- Obor de vite: Ciacova
- Târg mixt: Ciacova, Liebling, Lovrin, Receaș, Timișoara Flavia

29
- Sărbătoarea Sacrificiului (tătari, turci)
- *Comemorare Lili Tabori, gazetar, reporter radio (1967)*

30
- Sfântul Andrei (albanezi, bulgari, cehi, croați, eleni, germani, italieni, maghiari, polonezi, români, romi, ruteni, slovaci)
- Sărbătoarea Sacrificiului (tătari, turci)
- Ziua Romilor Ursari

- *Aniversare Paul Eugen Banciu, prozator, eseist, scenograf (1943)*
- *Comemorare Nicolae Ciobanu, critic, istoric literar (1987)*

- Piață agroalimentară: Ciacova, Făget, Valcani

- Obor de vite: Lugoj Obor
- Târg mixt: Lugoj Obor
Zile lucrătoare: 21. Zilnic sunt piețe agroalimentare în Deta (Muzeu Pompieri, Tg. Mare), Gătaia, Jimbolia (Mărășești), Lugoj (Coșbuc), Nădrag (Cornet, Parc), Periam (La Piatră), Timișoara (Badea Cârțan, Bălcescu, Dacia, Doina, Giroc, Iosefin, Lipovei, Piața 700, Piața de Gros), Tomești (Padeș) și târguri mixte în Timișoara (Aurora, Mehala, Nouă)

Detalii pe internet:
www.banaterra.eu,
www.calendarintercultural.ro,
www.cjtimis.ro, www.mitropolia-banatului.ro

EUGEN GERGA

Încadrarea în grad de handicap

În urma materialelor de presă apărute în cursul lunii octombrie, referitoare la situația persoanelor cu handicap din comuna Racovița și dat fiind că în unele ziare sau la posturile de televiziune au fost vehiculate informații de tipul "Certificate de dizabilitate false", Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Timiș consideră necesar să aducă precizările necesare referitoare la modalitatea de obținere a certificatului de încadrare în grad de handicap și plata indemnizațiilor aferente persoanelor cu dizabilități.

Începând din luna ianuarie 2009, în cadrul DGASPC Timiș a fost constituit, conform legii, Serviciului de Evaluare Complexă a Persoanelor Adulte cu Handicap (SECPAH), care verifică și analizează dosarul persoanei solicitante, dosar care trebuie să conțină următoarele documente: cerere - tip de evaluare complexă, copie de pe documentele de identitate, documente medicale (de la medical specialist și de la medical de familie), anchetă socială (efectuată de primăria în a cărei rază are domiciliul sau reședința persoana cu handicap și semnată de către primarul respectivei localități). SECPAH transmite rezultatele procesului de evaluare, precum și propunerea de încadrare / neîncadrare în grad de handicap Comisiei de Evaluare a Persoanelor Adulte cu Handicap Timiș. Comisia eliberează certificatul de încadrare în grad de handicap și tipul de handicap, elaborând totodată programul individual de reabilitare și integrare socială al persoanei respective.

În condițiile în care situația medicală a solicitantului este cunoscută cel mai bine de către medicul specialist, care a stabilit diagnosticul, iar situația socială este cunoscută de către serviciul social al primăriei de domiciliu, care a realizat ancheta socială, membrii Comisiei de Evaluare a

Persoanelor Adulte cu Handicap Timiș nu au nici o calitate și nici o bază legală să conteste veridicitatea acestor acte și să refuze încadrarea în grad de handicap a unei persoane.

În urma încadrării în grad și tip de handicap, persoanele respective beneficiază de prestații sociale, plătite de la bugetul de stat, în baza Legii 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap republicată. Începând cu luna ianuarie 2009, nivelul prestațiilor sociale este următorul:

- Indemnizație lunară pentru adultul cu handicap grav - 202 lei și buget complementar lunar - 91 lei. Total: 293 lei.

- Indemnizație lunară pentru adultul cu handicap accentuat - 166 lei și buget complementar lunar - 68 lei. Total: 234 lei.

- Buget complementar lunar pentru persoana cu handicap mediu - 33,5 lei

Persoanele cu handicap ușor nu beneficiază de nici o prestație socială.

e) Adultul cu handicap vizual grav primește pentru plata însoțitorului o indemnizație echivalentă cu salariul net al asistentului social debutant cu studii medii din unitățile de asistență socială din sectorul bugetar, altele decât cele cu paturi (salariu stabilit în anul 2008 prin O.G. nr. 10/2008).

În consecință, în cursul anului 2008, cuantumul indemnizației pentru însoțitor de care beneficiază adulții nevăzători cu handicap grav a fost de 450 lei începând cu 01.10.2008, cuantum nemo-dificat la data prezentei, valabil și pentru luna ianuarie 2009.

f) Prestațiile se asigură indiferent de venitul persoanei cu handicap; nu contează dacă adultul respectiv este salariat, șomer, pensionar sau neîncadrat în muncă.

Smaranda MARCU

Școală Antreprenorială pentru femei

Facultatea de Științe Economice, Universitatea din Oradea în calitate de coordonator inter-regional, în parteneriat cu: Agenția Națională pentru Egalitatea de Șanse între femei și bărbați, Universitatea de Vest din Timișoara, Universitatea "Aurel Vlaicu" din Arad; Universitatea de Nord Baia Mare, Universitatea "Eftimie Murgu" Reșița, Fundația "Academia Comercială Satu Mare", Societatea Științifică de Management din România, în cadrul proiectului: **Antreprenoriul și egalitatea de șanse. Un model inter-regional de școală antreprenorială pentru femei, proiect finanțat din Fondul Social European - "Investește în oameni!"** (perioada de implementare: 05.01.2009 - 05.01.2011, Valoare: 12.500.104 lei) a demarat procesul de selecție a grupurilor țintă I și II, pentru instruirea gratuită în cadrul Școlii Antreprenoriale pentru femei în Centrul local AntrES-Lugoj, județul Timiș

Centrul local AntrES - Lugoj din județul Timiș a fost constituit cu sprijinul deosebit al Primăriei Lugoj și, personal, al d-lui Primar Francisc Boldea, în perioada mai - iunie 2009, prin semnarea Acordului de parteneriat cu administrația publică locală. Acest centru face parte din grupul celor 4 Centre locale AntrES organizate în cadrul proiectului, în județul Timiș, alături de Buziaș, Jimbolia, Receaș.

Instruirea gratuită în cadrul Școlii Antreprenoriale pentru femei vizează două grupuri țintă:

Grup țintă I - femei manager de IMM-uri, care doresc să-și dezvolte afacerea. Pentru acest grup țintă se urmărește ca obiectiv: îmbunătățirea abilităților manageriale, intra și antreprenoriale, în vederea dezvoltării afacerii existente, utilizarea optimă a oportunităților existente pe piață, a factorilor de succes care cresc competitivitatea, a strategiilor de management și marketing etc. și promovării adaptabilității, cu efecte asupra performanței economice, stabilității IMM-urilor și nivelului de ocupare.

Grup țintă II - femei care doresc să-și inițieze propria afacere. Pentru acest grup țintă se urmărește ca obiectiv: formarea culturii antreprenoriale, creșterea abilității de a transforma ideile de afaceri în acțiuni concrete, prin furnizarea informațiilor necesare privind mediul de afaceri și oportunitățile existente pe plan local, elaborarea unui plan de afaceri, organizarea și derularea unei afaceri de succes etc. și prin servicii de sprijin pentru inițierea unei afaceri, având ca efect generarea unui număr crescut de afaceri, atât în mediul urban, cât și rural.

Activitatea de instruire în cadrul Școlii antreprenoriale pentru femei se va desfășura la sediul Primăriei din Centrul local AntrES - Lugoj, în perioada 1 ianuarie - 30 iunie 2010, bilunar, în zilele de vineri și sâmbătă. Manager de proiect este dna **prof. univ. dr. Anca Dodescu**.

C.T.

Bufnița de hârtie, la Castel

Artă și ecologie lângă Castelul Huniade

Spațiul de lângă Castelul Huniade și-a reluat la începutul lunii octombrie, locul în spațiul cultural. Timp de trei zile, în 9, 10 și 11 octombrie, aici au avut loc evenimente legate de ecologie și reciclare, organizate de Asociația Cloud Factory. Deoarece Muzeul Banatului găzduiește secția de Științele Naturii, era firesc ca și muzeul să se implice în sprijinirea acestei activități.

„Evenimentul are și o puternică componentă ecologică, promovând reciclarea prin reutilizare. Astfel dorim conștientizarea importanței ecologiei în educarea și formarea noastră. O bună parte din artiști reutilizează hârtia într-un mod creativ, obținând prin diferite tehnici suportul diverselor obiecte precum mărgelile, cercei, hârtie manuală pentru desen”, a

spus organizatoarea evenimentului, Ana Maria Teodorescu.

Cele mai căutate ateliere au fost cele pe teme ecologice: origami și caiete japoneze din rebuții de la tipografia, mărgelile din hârtie folosită, hârtie manuală, muzica a fost asigurată cu instrumente mai mult sau mai puțin convenționale. În cadrul celor trei zile au avut loc și proiecții de filme pe teme ecologice.

Asociația Cloud Factory este o inițiativă de bune practici și consum responsabil, ce oferă soluții originale pentru un stil de viață modern.

Nicoleta TRIFAN

Înapoi în timp, cu trei milenii și jumătate de ani

Așezarea de la Cornești se află din nou sub lupa arheologilor

Arheologii din cadrul Muzeului Banatului au început, pentru al treilea an consecutiv, cercetările așezării de Epoca Bronzului de la Cornești, județul Timiș. Anul acesta, specialiștii din trei țări (Statele Unite, Germania și România) au ca obiectiv scanarea geo-magnetică a întregii suprafețe pentru a vedea exact cum arată structurile de lemn de sub pământ și locuințele din interiorul fortificației și realizarea analizelor de polen pentru a-și da seama ce fel de plante creșteau acum 3500 de ani, în Banat. Finanțarea acestor cercetări a fost făcută de Muzeul Banatului și de Fundația Thyssen din Germania, care a acordat un grant de 30.000 de euro pentru lucrările din 2009.

Rezultatele obținute au fost umitoare pentru specialiști. Pe lângă faptul că au localizat locuințele preistorice, au descoperit și o altă fortificație în interiorul celei cunoscute. „Am găsit o altă fortificație diferită, probabil anterioară celei de Epoca Bronzului. Pare o așezare cu case din lut, înconjurată cu mai multe șanțuri concetrice de apărare. Satul pare să fi fost incendiat”, a spus Alexandru Szentmiklosi, directorul santierului arheologic. În prezent sunt deja scanate 30 de hectare din toată fortificația și este posibil să existe și o necropolă princiară. Pentru a fi siguri, anul viitor vor săpa în aceste locuri.

„Acest monument este extrem de important, el îndeplinește mai mult de jumătate din cerințele pentru a fi trecut în patrimoniul UNESCO”, a declarat Alexandru Szentmiklosi, directorul santierului arheologic. Probele de Carbon 14 au scos în evidență faptul că acest complex datează din mileniul al II-lea înainte de Cristos, iar această așezare este practic cea mai mare fortificație de Epoca Bronzului din

Europa. Ea se întinde pe o suprafață de 1800 de hectare și are patru inele concetrice, ultimul urmând să fie cercetat pentru a se stabili cu exactitate dacă face sau nu parte din fortificație. Numai primul val, cel mai mic, ar fi suficient cât să cuprindă cetatea Timișoarei, iar ultimul, cel mai puțin vizibil, trece paralel cu șoseaua Timișoara – Arad. Cu toate acestea, lucrările agricole invazive cu stratificatorul (un plug adânc de 60 cm) riscă să pună în pericol așezarea, deoarece prin folosirea acestuia utilaj se distruge zidurile fortificației.

Conform specialiștilor, săpăturile se vor întinde cel mai probabil pe 15-20 de ani datorită complexității acestuia. „Șantierul nu trebuie să fie doar un sit de cercetare, el trebuie să fie o școală de arheologie pentru tinerii arheologi”, crede Alexandru Szentmiklosi. În prezent, la lucrări participă studenți din Timișoara, Iași, Berlin și Würzburg. Ei sunt coordonați de echipa de cercetare formată din specialiști din Muzeul Banatului Timișoara (prin dr. Alexandru Szentmiklosi), Muzeul de Preistorie din Berlin (prin dr. Bernard Heeb), Dickinson College Statele Unite (prin prof. dr. Sarah Sherwood), Universitatea I. W. Goethe din Frankfurt (prin prof. dr. Rüdiger Krause) și Institutul de Arheologie al Academiei Române (prin dr. Florin Gogâltan). În fiecare an, echipa de cercetare a avut un sprijin masiv din partea populației locale. „Anul trecut, datorită complexității șantierului, am stat mai mult pe teren și am depășit bugetul, așa că nu mai aveam bani nici pentru mâncare. Ca să ne ajute, localnicii din sat ne-au oferit gratuit mâncare, apă și chiar ne-au ajutat cu transportul. De exemplu, proprietarul magazinului din localitate, domnul Nelu, a fost un sponsor de bază al taberei arheologice, oferindu-ne pâine și zahăr timp de o lună de zile”, a mai spus Szentmiklosi

Nicoleta TRIFAN

Regal mineralogic, la Timișoara

Agat sau ametist, turcoaz sau coral, flori de mină și alte pietre colorate, aranjate în coliere, brățări sau cercei de tot felul, au fost așezate și expuse la Atelierul de Urbanism. Doamnele și domnișoarele au avut parte de un adevărat regal mineralogic, în perioada 16 și 18 octombrie. Mii de pietre semi-prețioase aranjate în bijuterii de efect sau obiecte ornamentale au fost expuse spre vânzare publicului larg, alături de cărți și enciclopedii despre lumea minerală.

Expoziția cu vânzare a fost organizată de Secția de Științele Naturii a Muzeului Banatului Timișoara, de Primăria municipiului Timișoara, prin Atelierul de Urbanism și de Muzeul de Mineralogie Baia Mare.

N.T.

DIRECȚIA JUDEȚEANĂ DE SPORT: Entuziasm și management adecvat

Începând din luna iunie 2009 la conducerea Direcției Județene de Sport Timiș a fost instalat domnul Adrian Nicolae Diaconu.

S-a născut în anul 1966 în orașul Slănic, județul Prahova. A terminat liceul în localitatea Plopeni în anul 1985. În perioada 1985 – 1990 a lucrat ca muncitor în cadrul Întreprinderii Mecanice Plopeni. În perioada 1990 – 1994 a fost student la Academia de Poliție București. Din 1995 este licențiat în Științe Juridice, specializarea Drept, Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza” București. Absolvent al unui curs postuniversitar de Management performant în Administrație Publică în cadrul Politehnicii din Timișoara, doctorand. Este căsătorit cu Ava Diaconu din 1993, are trei copii Alma, Vladimir și Darko. Asociat și director adjunct la S.C. ZEN TIMIȘOARA din 2002. În perioada 1994 – 2002 a lucrat ca ofițer specialist și mai târziu ca polițist anchetator în cadrul

Poliției Jud. Timiș. A practicat judoul în cadrul secției C.S. Metalul Plopeni, echipă participantă în divizia „A”. Multiple medalii la concursuri naționale și internaționale la care a participat.

Domnule Director, ce doriți să faceți în prezent, dar mai ales în viitor, în cadrul Direcției de Sport Timiș?

Adrian Diaconu: „Am preluat activitatea la jumătatea derulării calendarului competițional cuprinsă în Agenda competițiilor județene. Numărul mare de competiții, precum și calitatea acestora sunt optime pentru a putea conta pe noi aspecte pozitive și pentru anul 2010. Am preluat această funcție cunoscând neajunsurile de ordin financiar. Consider o condiție necesară să fie bani în buget, dar nu și suficientă. Lipsa fondurilor poate fi suplinită prin entuziasm, organizare bună și un management adecvat, cu atât mai mult cu cât colectivul cu care lucrez este bine pregătit profesional și are girul tuturor oamenilor de sport din Timișoara. Direcția de Sport Timiș beneficiază de patru inspectori sportivi, domnii Daniel Leca, Mario Ghica, Adrian Tal și Cătălin Frățilă, toți absolvenți ai Facultății de Educație Fizică din cadrul Universității de Vest Timișoara.

Doresc să închei parteneriate cu asociațiile de drept privat

proiecte concrete, eligibile și care să fie finanțate din fonduri europene. Avem o colaborare foarte bună cu factorii locali cu Primăria, cu membrii consiliului local, îndeosebi cu membrii consiliului județean ca și cu reprezentanții Prefecturii.

Din păcate, un mare dezavantaj al Direcției îl constituie faptul că nu mai deținem nici o bază sportivă proprie. Un neajuns e și faptul că nu mai putem produce bani la bugetul propriu, sume cu care am fi putut organiza competiții. Rămâne, așadar, atragerea asociațiilor și a cluburilor sportive ca să organizeze evenimente sportive atât la nivel de performanță, cât și pentru sportul de masă.

O altă dorință a noastră este de a aloca fonduri cu prioritate sportivilor și cluburilor care obțin performanțe la nivel național și internațional. De curând, instituția noastră are un site pe internet unde apar ultimele noutăți, rezultate sportive, programe sportive care se desfășoară în județ și municipiu. De acest site se ocupă consultantul media Liviu Gordea, un cunoscut jurnalist sportiv.

Și ar mai fi ceva: ne lipsește un sediu adecvat, fapt care, alături de lipsa infrastructurii sportive, ar fi părțile negative de care se lovește Direcția în activitatea ei.”

Gheorghe SZUHANEK

Români pentru români

ROMÂNII DIN RĂSĂRITUL SERBIEI (II)

ETNICITATEA

Românii din răsăritul Serbiei reprezintă majoritatea populației din zona lor. Naționalitatea este viața, iar limba este sufletul națiunii. Etnia nu este o relicvă, ceva aparținând trecutului / mai mult sau mai puțin îndepărtat. Românii din răsăritul Serbiei când își declară etnia vizează atât trecutul, cât și viitorul. Elementele latine formează baza limbii române și-i dau, împreună cu morfologia și sintaxa, caracterul de limbă romanică. Tot românii au dat și numele poporului român. Rumân – forma română este mai nouă, din timpurile moderne – derivă direct din numele foștilor stăpânitori ai Daciei; el este numele general și cel mai vechi al poporului român, fiind folosit până în prezent de către locuitorii din răsăritul Serbiei.

Apartenența românilor din răsăritul Serbiei la același grup național nu are legătură cu Vlahia - numele medieval al Țării Românești - căci s-au numit români dintotdeauna; doar sârbii în perioada interbelică (după crearea Iugoslaviei ca federație) au început să-i definească ca vlahi – pentru a nu fi copleșiți de importanța covârșitoare ce o aveau rumânii în sudul Dunării și românii în nordul Dunării. Rumânii din răsăritul Serbiei (sau în limba română literară modernă - românii din răsăritul Serbiei) sub influența politică răuvoitoare sârbească au început să-și spună vlahi, ca să fie recunoscuți astfel de către sârbi, cu toții fiind victimele propagandei centrale sârbești concepută în capitala țării, nu în regiunea locuită de românii din răsăritul Serbiei.

Relația denumirii vlah-rumân (valah-român) trebuie tratată în același mod ca și denumirile elen-grec, neamț-german, ungur-maghiar, etc. Recensământul din 1991 a înregistrat 42331 români și 17807 vlahi în Serbia, iar recensământul din 2002 a înregistrat 34576 români și respectiv 40054 vlahi. Descrșterea oficială a numărului de români și creșterea oficială a numărului de vlahi este dovada manipulării statistice sârbe, dar ambele sume - din ambele recensăminte, cele mai recente – sunt net inferioare numărului total real al românilor din Serbia, indiferent de identitatea etnică sub care au apărut. În prezent – 2009 – românii din răsăritul Serbiei sunt estimați a fi peste 300000 / o bună parte fiind și plecați în lume (temporar, la lucru, ori emigrați); după sârbii din Serbia, grupul etnic român este cel mai mare din țară.

LIMBA

Limba vorbită de românii din răsăritul Serbiei are un caracter arhaic destul de pregnant, determinat de slabele legături cu patria-mamă din perioada scursă de la otomani până în prezent. Aceasta nu înseamnă însă că e vorba de două populații diferite, în cele două state vecine, români și vlahi, ci de același popor cu două destine diferite: majoritar într-o țară și minoritar în alta, lângă o populație cu o limbă complet diferită, cu tradiții și obiceiuri proprii, supusă – la rândul ei – pe parcursul timpului la o serie de încercări, de multe ori dramatice. În ultimă instanță, conțiază doar receptarea vlahilor din spațiul fost

iugoslav ca parte intrinsecă a poporului român, a civilizației românești, dovezile pentru aceasta fiind evidente.

Ca mijloc de comunicare, limba nu poate fi limitată doar pe un anumit teritoriu. Pentru vorbirea românilor din răsăritul Serbiei, limba normativă este limba română literară, în grai bănățean sau oltean vechi. Românii din răsăritul Serbiei nu vorbesc limba vlahă / valahă (care nu există), ci vorbesc limba românească/română. Un român din răsăritul Serbiei n-au nevoie de dicționar sau ghid de conversație ca să discute între ei.

Prima ortografie a gramaticii românilor balcanici a fost latină, înaintea încorporării românilor din răsăritul Serbiei în țara din care fac parte în prezent. Alfabetul utilizat de către românii din răsăritul Serbiei este cel românesc, deci latin, nu chirilic. Încercările chirilice au scopurile de a ascunde legăturile spirituale și respectiv a adevărului că în răsăritul Serbiei există români, precum și de a ascunde apartenența limbii la familia limbilor romani-ce. Printre românii din răsăritul Serbiei influența cărturărească în limba națională nu există în mod serios, ci doar ca limbă maternă vorbită, cu tradiții integral românești - de mare valoare mai ales pentru poporul român.

Chestiunea românească în răsăritul Serbiei nu este politică, ci etnică. Cultural și biologic – ca neam - localnicii știu sigur că nu sunt sârbi. Miracolul utilizării limbii române între slavi nu se datorează schimburilor de populații, ci energiei sufletului românesc unic, care prin păstrarea limbii (în ciuda lipsei sprijinului din partea instituțiilor statului sârb) își demonstrează și astfel autohtonitatea. Viața tradițională a românilor din răsăritul Serbiei este similară cu viața tradițională a românilor din România.

FOLCLORUL

Folclorul românilor din răsăritul Serbiei își are rădăcinile în vremuri străvechi, ancestrale, cu obiceiuri dintre cele mai autentice. Cultura populară este de o mare vitalitate, întărind decisiv și făcând posibilă păstrarea identității românești prin / alfabetice: balade, cântece, dansuri, datini, fabule, gătit, glume, grai, legende, muzică, pilde, podoabe, poezii, port, povești, sărbători, teatru, zicători etc.

De la ritmul tribal al horei - dansul colectiv inconfundabil al regiunii - până la căciulile originale ale muntenilor, tezaurul este imens pentru patrimoniul român și universal (Academia Română a atestat cultura bimilenară a românilor din răsăritul Serbiei).

Depozitele de producție populară sunt mult apreciate prin balanța lor culturală, folclorul fiind foarte creativ printre românii din răsăritul Serbiei.

În prezent, cu mult entuziasm în răsăritul Serbiei lucrează diverse structuri folclorice ale românilor, cu activități atât în mediul urban, cât și în cel rural. Gospodarii români din răsăritul Serbiei sunt renumiți în întreaga țară dar și în lume – multe dintre somitățile vieții publice sociale și culturale din Serbia provenind de-a lungul timpului din regiune, avându-și sorgintea în puternicile valori ale localnicilor.

În răsăritul Serbiei, românii au tradiții legate de lucrul agricol, pescuit, vânătoare, sărbători religioase, ș.a. – regiunea conservând prin unele părți mai izolate obiceiuri strămoșești, respectate cu fidelitate. Mesajele exprimate de către artiștii români din răsăritul Serbiei (instrumentiști, soliști, pictori, sculptori, ș.a. – indiferent de formă / spirituală, verbală, vizuală, etc.) sunt de mare impact nu numai în rândul localnicilor, ci oriunde în țară sau străinătate.

Sârbii recunosc folclorul românilor din răsăritul Serbiei ca fiind cel mai vechi din țară – din care, datorită migrațiilor, chiar au preluat importante elemente; expuși însă asimilării, românii din răsăritul Serbiei au nevoie în zonă de un Centru Cultural Românesc pentru păstrarea tradițiilor și moștenirilor românești.

Oficial, România a solicitat în 2004 deschiderea unui Consulat General la Zăiceari, dar Serbia până acum - 2009 - n-a aprobat aceasta; demersurile autorităților române față de autoritățile sârbe continuă.

BISERICA

Începuturile religioase în actualul răsărit al Serbiei au fost anterioare romanității; creștinarea legalizată de romani la sfârșitul antic e valabilă și acum pentru populație, chiar dacă medieval otomanii au dominat balcanic și au reușit convertirea musulmană a altor neamuri. Românii de la naștere sunt creștini și cred în Dumnezeu, din mileniul trecut prin ortodoxie / și sârbii urmează același cult, ei creștinându-se însă la mult timp după români.

„Să nu poțtești nimic din ce este al aproapelui tău” este învățătura creștină respectată de români, dar nu și de toți sârbii. Primul cadastru otoman, la 1456, înregistra 26 de mănăstiri românești în regiune iar la acestea s-au mai adăugat ceea ce au ctitorit ulterior domnitorii medievali români. Românii din răsăritul Serbiei aveau la 1833 -

când au fost înglobați în Serbia – pe lângă mănăstiri și 87 de biserici ortodoxe românești dar au pierdut toate aceste așezăminte religioase, Biserica Ortodoxă

Sârbă proclamând că ea trebuie să fie singura cu jurisdicție ortodoxă în zonă.

Protopopiatul Ortodox Român Dacia Ripensis cu sediul la Mălăinița (comuna Negoțin) canonic aparține direct de Patriarhia Bisericii Ortodoxe Române, fiind singura instituție bisericească din răsăritul Serbiei în care slujbele ortodoxe se oficiază în limba română; în 2009 are 4 parohii reactivate – după ce acestea au fost distruse de slavi – și funcționează cu mari nevoi financiare, având o singură biserică complet ridicată până în prezent / construcția începând în 2004.

Pentru îndrăzneala de a ridica în secolul XXI Biserica Ortodoxă Română în Mălăinița fără binecuvântarea Bisericii Ortodoxe Sârbe (în răsăritul Serbiei românii n-au mai ridicat biserică din secolul XIX), parohul Boian a fost condamnat de sârbi la închisoare cu suspendare și caterisit de sârbi în 2008, iar Statul Român l-a distins cu Ordinul Meritul Cultural, în grad de Comandor. Libertatea religiei încă nu este o realitate în răsăritul Serbiei.

Oamenii doresc să comunice cu Dumnezeu în limba maternă, iar în ortodoxie fiecare popor are dreptul la slujbă în limba proprie. Românii din răsăritul Serbiei nu urmăresc prozelitismul, căci sârbii nu vor trece la biserică românească. Grijă Bisericii Ortodoxe Române este doar ca românii din răsăritul Serbiei să rămână așa cum sunt: români, credincioși și demni cetățeni ai Serbiei. Patriarhia Română - mult mai mare prin numărul de credincioși decât Patriarhia Sârbă - susține dialogul dintre bisericile surori în credința ortodoxă / pentru normalizarea situației.

Biserica Ortodoxă Română din Mălăinița are Hramul Sf. Arhangheli Mihail și Gavril (pictura interioară a fost realizată în 2008, cu sprijinul Institutului Cultural Român), iar în 2008 s-a pus temelie la a doua Biserică Ortodoxă Română, în vecinătate, cu Hramul Sf. Niceta de Remesiana. Parohiile Ortodoxe Române reactivate sunt Mălăinița și Remesiana, de Horreum Margi și Isacova, de Aquae Geanova și Sărmănovăț, din Țârnaica și împrejurime. Calendarul religios urmat de români în răsăritul Serbiei este pe stil vechi.

Pe domeniile private ale unor bravi români din răsăritul Serbiei sunt înălțate Troițe – mari și frumoase Cruci Ortodoxe Române – ca simbol al credinței în Dumnezeu și Națiune, sfințite în ample ceremonii religioase de către Protopopiatul Dacia Ripensis. Românii din răsăritul Serbiei n-au biserică vlahă, ci au Biserica Ortodoxă Română - care oficial se numește chiar așa / indiferent de limba în care e tradusă denumirea sa.

În a treia zi de Paști - ca manifestare în ediție anuală - sediul Protopopiatului Ortodox Român Dacia Ripensis găzduiește Festivalul Românilor / eveniment cu mare impact în rândul localnicilor, ce adună la sărbătoare sute de români de pe tot cuprinsul răsăritului Serbiei, împreună cu familiile și prietenii.

Pagină realizată de
TIMOC PRESS
și Eugen GHERGA

Numărul de pasageri a crescut pe aeroportul din Timișoara

În primele nouă luni ale anului în curs, peste 18.600 de aeronave au decolat și aterizat pe Aeroportul Internațional "Traian Vuia" Timișoara. În aceeași perioadă de timp, 740.000 de pasageri au tranzitat Timișoara, ceea ce indică o creștere cu 9% a numărului de călători față de perioada similară a anului precedent. Vârful de trafic s-a înregistrat în luna august când, prin cea mai importantă poartă aeriană din vestul României, au trecut 111.751 pasageri, cu aproape 23% mai mulți decât în august 2008. Și traficul de aeronave a crescut constant începând cu luna iunie. Față de 2008, cea mai mare creștere a avut loc în luna iulie, când numărul aeronavelor care au operat pe aeroportul timișorean a crescut cu 18%. Cifre pozitive s-au înregistrat și în ceea ce privește veniturile. Acestea au crescut cu 16 procente față de perioada similară a anului trecut.

Din surse proprii ale aeroportului timișorean au fost demarate o serie de obiective, printre care sistemul electronic de supraveghere perimetrală, sistemul de electroalimentare a perimetrului de securitate, amenajarea punctului de acces la platformă, construirea unui corp de clădire operațional, construirea aerogării Schengen, refacerea pistei de aterizare-decolare. Cheltuielile au crescut cu 33%, față de perioada similară a anului trecut, iar cifra de afaceri înregistrată în cele trei trimestre ale anului 2009 a crescut cu 10%. Ca urmare a solicitărilor, în primele nouă luni ale acestui an au apărut șapte noi destinații de operare - Perugia, Cernăuți, Valencia, Paris, Bergamo, Treviso, Barcelona - și a crescut frecvența de operare a altor destinații în funcție de creșterea numărului de pasageri.

Bapțiștii îi ajută pe bolnavi

Comunitatea baptistă din Timișoara a adunat 7.000 de lei, în urma organizării unui spectacol de binefacere, banii fiind direcționați către leprozeria de la Tichilești, județul Tulcea. "Ni s-au alăturat și creștini de alte confesiuni.

Dorim să-i ajutăm pe cei 25 de bolnavi de lepră din Tulcea, unde acei oameni trăiesc în condiții greu de închipuit", a spus președintele Comunității Baptiste din Timiș, Ionel Tuțac (foto). În paralel, comunitatea va cumpăra câteva sute de cărucioare și pentru alte categorii de handicapați, iar înainte de Crăciun vor fi donate și pachete cu alimente și dulciuri copiilor nevoiași, indiferent de religie ori confesiune.

Expropriieri la autostrada Lugoj-Deva

Compania Națională de Autostrăzi și Drumuri Naționale din România (CNADNR) va plăti aproape 16 milioane lei, fără TVA, pentru servicii de consultanță, asistență juridică și reprezentare în vederea dobândirii prin expropriere a imobilelor necesare construcției tronsonului de autostradă Lugoj-Deva. Expropriierile vor fi făcute în județele Timiș și Hunedoara, pe teritoriul localităților Lugoj (50 imobile), Belinț (166 imobile), Bălinț (416 imobile), Bethausen (110 imobile), Traian Vuia (176 imobile), Mănăștur (30 imobile), Dumbrava (170 imobile), Făget (120 imobile), Margina (372 imobile), Lăpugiu de Jos (720 imobile), Dobra (68 imobile), Gurașada (452 imobile), Ilia (257 imobile), Brănișca (430 imobile) și Șoimuș (300 imobile). Pentru atribuirea contractului, CNADNR va organiza o licitație deschisă în luna noiembrie. Ofertele vor fi deschise la 26 noiembrie, criteriul de atribuire fiind prețul cel mai mic. Licitația este împărțită în 15 loturi, iar firmele interesate pot depune oferte pentru unul sau mai multe loturi.

Lucrările pentru secțiunea autostrăzii Lugoj-Deva, în lungime de 91 de kilometri, sunt cofinanțate de Guvern și Fondul de Coeziune cu suma de aproximativ 638 milioane de euro. Tronsonul face parte din autostrada Arad-Timișoara-Lugoj-Deva-Sibiu-Pitești, parte a Coridoului IV de Transport Paneuropean.

Moșnița "se vinde" bine

De la începutul acestui an, 417 hectare din suprafața de teren agricol din Timiș au fost scoase din circuitul agricol.

Ioan Sorincău, primarul comunei Moșnița Nouă

Cele mai multe solicitări au fost înregistrate de Oficiul de Cadastru și Publicitate Imobiliară Timiș pe raza comunei Moșnița Nouă. În această comună s-au scos din circuitul agricol peste 122 ha, la Săcălaz - aproape 45 ha, la Dumbrăvița - circa 42 ha, în Ghiroda - aproape 32 ha, în Giarmata - 26 ha, în Giroc - 23 ha, la Sănandrei - 19 ha, iar în comuna Șag - 5,3 ha. Față de acum un an, suprafețele s-au

Moșnița Nouă - tinerii își construiesc case noi

redus la un sfert. În 2008, 1.250 de hectare de teren intraseră în circuitul investițiilor imobiliare, cele mai atractive zone fiind atunci Chevereșu Mare și Sănandrei, cu peste 400, respectiv peste 190 de hectare scoase din circuitul agricol. Comparativ cu anul 2008, cereri mai multe au fost la nivelul municipiului Timișoara, unde, în acest an, aproape 45 de hectare de lanuri și-au schimbat destinația, față de 23 de hectare anul trecut.

PRINȘI CU FALSURI

O mie de fermieri din județul Timiș au fost descoperiți de către Agenția de Plăți și Intervenție în Agricultură (APIA) Timiș că au declarat suprafețe mai mari decât cele pe care pe dețin. Unul dintre aceștia și-a "mărit" suprafețele cu 400 de hectare, pentru care a primi subvenții mai mari. Directorul APIA Timiș, Florin Faur (foto), a declarat că pentru o mie de fermieri s-au completat formulare de corecție, pentru că s-au declarat aceleași suprafețe de două sau chiar de trei ori. "Pentru fiecare hectar care a fost identificat ca eronat declarat, cu intenție sau fără intenție, se percepe penalizare pentru încă două hectare", a explicat Faur. Cazul celui care a declarat mai mult teren cu 400 de hectare a ajuns la Direcția Internă de Control și AntiFraudă a APIA. Instituția a primit, în acest an, 22.900 de solicitări din partea agricultorilor timișeni, pentru subvenții de la Uniunea Europeană. Agricultorii au declarat, în total, 515.000 de hectare, pentru care se vor primi 36 de milioane de euro. Peste 5.000 de agricultori și-au primit deja banii în conturi.

Proiecte pentru bisericile -monument

Pentru restaurarea bisericilor de lemn din zona Făget sunt necesare câteva zeci de milioane de euro, după cum a declarat Violeta Zonte, directorul Direcției pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Național Cultural Timiș (foto). Acești bani nu există deocamdată, dar Zonte speră să sosească măcar o parte de la Guvern, deoarece promisiuni s-au făcut. "Pentru restaurarea bisericilor de lemn din zona Făget sunt necesare câteva zeci de milioane de euro, pentru că o restaurare este mult mai scumpă decât o construcție nouă. Estimarea este făcută de experții noștri în monumente, care analizează gravitatea situației, respectiv la care obiectiv trebuie intervenit imediat", a spus Zonte. În cadrul programului "Cărările credinței", inițiat de Mitropolie, în anul 2004, în colaborare cu DCCPNC Timiș, se lucrează la mai multe proiecte pentru a pune la punct o strategie ce vizează restaurarea bisericilor cu statut de monumente istorice din zona Făgetului.

CRIZA A AJUTAT VINUL DE RECAȘ

Prețurile mai mici la vinurile de Recaș au atras clientela britanică, afectată de criză, dar nedispusă să renunțe la licoarea lui Bachus. Directorul Cramelor Recaș, Ioan Georgiu, a declarat că produsele viilor recășene au avut un succes important în Marea Britanie și au detronat producători tradiționali din Italia. "În această perioadă

de criză, am avut un succes răsunător, în contextul în care vinurile concurenței se vând cu cinci euro/sticla, iar ale noastre se dau mai ieftin, ceea ce a făcut ca noi să fim preferați. Reprezentanții HoReCa ne-au recunoscut pe noi ca producători, iar cel mai mare succes l-am avut pe piața din Marea Britanie, unde, efectiv, am luat locul firmelor italiene, care exportau vin din soiul Pinot Grigio", a declarat Georgiu. În cifre, producătorii bănățeni au înregistrat o creștere de 25 la sută pe piața din Anglia, anul acesta vânzând în insulă circa 1,4 milioane de sticle cu vin. Cramele Recaș exportă 35 la sută din producție. Bănățenii au încheiat culesul viei la Recaș, cu o producție de 7.000 de tone de struguri, care vor produce 5 milioane de litri de vin îmbuteliat.

Topul Firmelor timișene

Firmele timișene cu cele mai bune rezultate financiare pe anul 2008 au fost premiate în cadrul unui spectacol organizat de Camera de Comerț, Industrie și Agricultură Timișoara joi seara, 29 octombrie, la Centrul Regional de Afaceri al CCIAT.

Pentru ediția din acest an, a 16-a, 12.165 de firme care au îndeplinit condițiile de bază au intrat în competiție, din care 475 au reușit să se claseze pe primele trei locuri. Dintre acestea, 122 sunt firme membre ale CCIA Timișoara. 44 de firme care în ultimii trei ani s-au clasat pe primele trei locuri în top au fost recompensate cu Distincția de Excelență, iar 47 de firme au reușit să se claseze pe primele trei locuri, la ultimele cinci ediții. Aceste firme au primit Trofeul de Excelență. Față de anii precedenți, fiind un "top de criză", după cum l-a numit Georgică Cornu, președintele CCIAT, s-a decis ca și firmele care au datorii la stat să poată accede în clasament. Un număr de 42 de societăți care ar fi putut intra în top au fost eliminate, deoarece au fost radiate în cursul acestui an. Programul artistic a serii a fost susținut de Filarmonica "Banatul" cu concursul sopranei Diana Pap și al tenorului Marco Borella, colaboratori ai Operei din Genova.

Foto: www.agenda.ro

Suspiciuni în dosarele de ajutor social

Direcția de Sănătate Publică Timiș a declanșat o anchetă în comuna Racovița, la cererea prefectului județului, Mircea Băcală, care a fost informat că peste o sută de persoane beneficiază de ajutor social pentru nevăzători, deși multe dintre ele "citesc ziare și conduc mașini". Prefectul a reclamat că certificatele medicale prin care persoanele respective sunt declarate nevăzătoare au fost semnate de același medic, care lucrează la Spitalul Județean din Timișoara. "Am fost sesizați că în comuna Racovița, din 200 de persoane cu anumite grade de invaliditate, peste o sută suferă de aceeași boală: orbire", a afirmat Mircea Băcală (foto). La cererea prefectului, Direcția de Sănătate Publică Timiș a declanșat o anchetă în această comună, dar verificările se vor extinde la toate celelalte comune din județ. Din cauza numărului mare de persoane asistate social și care trebuie să primească banii, comuna nu mai are iluminat public, deoarece nu mai sunt bani pentru plata acestui serviciu.

Împăduriri în Timiș

Consilierii județeni au aprobat participarea la Programul de îmbunătățire a calității mediului prin împădurirea terenurilor agricole. Cel care coor-

donează acest proiect este Adam Crăciunescu, vicepreședinte al CJT. Localitățile timișene Ghizela și Săcălaz primesc 100.000 de euro pentru a împăduri 53, respectiv 40 de hectare de pădure degradate. Bani vin din fondul de mediu. Anul acesta s-au mai împădurit 170 de hectare în localitatea Uivar și 40 de hectare în Dudeștii Noi. Autoritățile județene doresc să facă lucrări de împădurire pe zone degradate, pe cel puțin 600 de hectare în următorii trei ani.

Festivalul Răchiei Bănățene - ediția a II-a

Cea de-a II-a ediție a Festivalului răchiei bănățene a avut loc, în 9 octombrie, în localitatea Tomești. În concurs au intrat producătorii din zona Lugoșului și a Făgetului, dar și din Serbia și un producător din Ungaria, care au depus probe de minim un litru de răchie. Vizitatorii i-au putut vedea pe cei 17 participanți cum au produs răchia la cazan și au făcut tot felul de demonstrații la fața locului. "Încercăm să păstrăm tradițiile și să producem răchia ca în trecut, când la cazan se mâncau cartofi în țest sau fripți în jar. Totul a fost condimentat cu recitări de poezie în grai, susținute de poezii din zona Făgetului", a declarat directorul Casei de cultură din localitate, Vasile Stănilă.

Câștigătorii și participanții au fost înregistrați într-un catalog al producătorilor de țuică bănățeni. Sârbii au luat cele mai multe premii la această a doua ediție. Primarul Tomeștiului, Eugen Cernescu (foto), a declarat că a fost o ediție foarte reușită și la anul se va mai organiza un alt concurs destinat acestor producători.

Secții de votare în județ

La alegerile pentru Președinția României, din 22 noiembrie, în județul Timiș vor exista 583 secții de votare plus 106 speciale, în care își vor putea exprima opțiunea electorală cei care nu au domiciliul în localitatea respectivă. În Timișoara vor exista 212 secții de votare plus opt speciale. Sediul Biroului Electoral Județean Timiș este în clădirea Universității de Agronomie din Timișoara.

Românii vor primi trei buletine de vot pe 22 noiembrie, unul pentru alegerea președintelui și două pentru referendum. "Cei care vor dori să voteze și la referendum vor trebui să semneze de două ori în secția de votare și vor primi trei buletine de vot. Pe lângă buletinul pentru alegerea președintelui României, pentru a vota la referendum, fiecare cetățean va primi două buletine care vor conține cele două întrebări. Astfel, pentru referendum, va fi un buletin cu întrebarea dacă sunt de acord cu trecerea la Parlamentul unicameral și un buletin cu întrebarea privind reducerea numărului de parlamentari la maximum 300. Vor exista în secția de votare trei urne de vot, una pentru buletinul privind alegerea președintelui și celelalte două pentru cele două buletine de la referendum", a explicat ministrul interimar de Interne, Vasile Blaga.

BEGA POIENI - RECALIBRAREA ALBIEI NATURALE

Pornirea râului Bega din Munții Poiana Rusca se face prin două izvoare: Bega Luncani (Bega Mare), pe malurile căruia se află comunele Curtea și Tomești, și Bega Poieni (botezat de băștinași Sașa), care străbate trei din satele comunei Pietroasa: Crivina de Sus, Poieni, Pietroasa.

Albia râului Bega Poieni este în prezent subiectul unui proiect hidronegetic de mare amploare, după cum explică lucrurile primarul Pietroasei, dl Ioan Simoc. E vorba de recalibrarea albiei naturale a râului pe o lungime de aproape 19 kilometri, cu consolidarea malurilor pe aproape 9 kilometri. Era necesar un asemenea demers ingineresc, mai ales după inundațiile din anul 2005 care au lovit

teribil județul Timiș. Lucrarea de mare anvergură de pe raza comunei Pietroasa și împrejurimi se realizează cu fonduri obținute de Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor, prin

Direcția Apelor Banat, în urma unui împrumut contractat în anul 2006 de la Banca de Dezvoltare și Cooperare Europeană (4 milioane de lei pentru sectorul Curtea-Poieni și 5 milioane, pentru sectorul Leucușești-Curtea, costuri estimative). Deschiderea șantierului este benefică și pentru forța de muncă din comună, la reabilitarea albiei râului Bega Poieni fiind angajate câteva zeci de persoane din satele Pietroasei.

Pe lângă regularizarea râului Bega Poieni (ca și a afluentului său Valea Fărășești), primarul Ioan Simoc e bucuros de finalizarea altei investiții majore. Astfel, în primăvara anului 2009 au fost încheiate lucrările de alimentare cu apă curentă a centrului de comună Pietroasa, dar și a satelor aparținătoare Crivina de Sus și Poieni, o investiție care se apropie de un milion și jumătate de lei. Și al patrulea sat al comunei, Fărășești, se află în curs de conectare la sistemul de alimentare cu apă curentă, lucrare preconizată a fi încheiată în cursul anului 2010.

O altă dorință a locuitorilor din comuna Pietroasa, a întregii administrații locale, de fapt, este asfaltarea drumului pietruit care leagă satul Pietroasa de Poieni Sat și Poieni Strâmbu (tabără de copii și cabana Cheia), investițiile în infrastructura zonei fiind determinante pentru prosperitatea acestor locuri extraordinar de frumoase și care-și așteaptă cu nerăbdare turiștii.

NIȚCHIDORF

De la începutul lunii octombrie, în comuna Nițchidorf a fost un dute-vino permanent. Vestea că Herta Müller, o localnică scriitoare plecată în Germania, a câștigat premiul Nobel pentru literatură în anul 2009 a pus pe harta lumii mica localitate timișeană. Nemții plecați din Nițchidorf au bombardat forumurile de pe internet cu mesaje de bucurie, marile ziare din SUA și Europa au răscolit lumea virtuală pentru a afla unde se află localitatea de unde plecase Müller, pentru a emigra în Germania, în 1987. Toată lumea a fost curioasă despre ce aveau de spus oamenii care o cunosc. Primarul Ioan Mascovescu a fost asaltat de jurnaliști, care au cerut toate detaliile posibile, iar vorbele sale au fost citate în publicații cu tiraje de milioane. Era o veste mare pentru toți. Printre aceste preocupări, comunitatea a mers mai departe, cu ritmul specific al vieții. Totuși, chiar la intrare în primărie tronează un panou cu articole despre scriitoarea șvaboică, la fel cum se întâmplă și la școala din localitate.

Primul gând al primarului a fost ca Herta Müller să devină cetățean de onoare al localității. Nu știe cum să facă această propunere către scriitoare, pentru a nu fi refuzat din nou. În urmă cu patru ani, când Müller a fost la Timișoara, la o lansare de carte, i-a propus ca școala să îi poarte numele. "Este destul de greu de abordat. Când a fost la Timișoara, la întâlnirea de la librărie, i s-a propus, dar a refuzat delicat. "Eu sunt în viață, numele meu nu este de pus pe un perete, Herta Müller e ființă, școala este obiect". Cam așa suna refuzul ei. Din câte am înțeles, când a fost la Timișoara, a trecut și pe la Nițchidorf, dar nu oficial. Ar fi venit cu trenul, s-a dus până la cimitir, iar de atunci nu a mai fost", își amintește primarul.

PE NEMȚI, ÎI NUMERI PE DEGETE

Comuna Nițchidorf are, probabil, cu cele mai puternice rădăcini șvabe dintre toate localitățile timișene. 1.300 de nemți trăiau aici, odinioară. Acum au rămas doar... nouă! După plecarea nemților, în casele lor au intrat români din peste 30 de județe din țară. S-au mai obișnuit unii cu alții acum, dar certurile și scandalurile erau cu nemiluită într-o vreme. Și din alte sate au emigrat înainte și după '90, dar parcă niciuna din comunități nu este atât de unită ca și cea din "Nițchi". Ei s-au stabilit în regiunile Ulm, Ausburg, în cea mai mare parte. Păstrează legături unii cu alții și revin acasă cu drag, în mediu organizat, iar o dată la doi ani fac întâlniri de angajare, unde se adună șvabii din Nițchidorf care sunt răspândiți prin toată Germania. În plus, au sponsorizat comunitatea de unde au plecat (o parte din biserică catolică a fost renovată, dar nu mai sunt bani pentru toată), au și publicat monografii și cărți cu arborele genealogic al familiilor originare din această comună.

Primarul Ioan Mascovescu ne povestește mai multe despre comunitatea nemților: "Toți cei 1.300 de locuitori era nemți în Nițchidorf. În trecut, dacă un copil făcea greșala să vorbească altă limbă, în românește, era huiduit de ceilalți. Îi leagă încă amintirile de ținuturile în care s-au născut. Am avut și 120 de nemți la o astfel de întâlnire cu fiii satului. Au venit cu un autobuz, în jur de 80 de persoane, și restul cu

microbuzele. Am fost la Buziaș în două seri, iar o seară au făcut aici, la Nițchidorf, piese de teatru, un fel de șezători literale. Noi dacă mergem acolo numai de teatru nu ne arde. A fost plăcerea de a călători împreună. Anul trecut, în toamnă, au realizat din fondurile lor reparațiile pe biserică, au venit 65 de persoane la sfințirea bisericii. Cultura și înstrăinarea i-au unit mai mult". Aceste întâlniri ale fiilor

Biserica catolică

satului, precum și zilele comunei, rugile, spectacolele au fost sprijinite și de către Centrul Județean pentru Cultură și Artă a județului Timiș.

Colaborarea cu Germania continuă și pe căi mai oficiale și este realizată prin organizații din München. Într-unul din cazuri, au participat la dotarea grădiniței. "Chiar în vară am avut o educatoare care a fost două săptămâni acolo, ei au suportat toate cheltuielile, a trebuit să plătească doar întoarcerea. Înainte a existat un program prin care acordau un mic dejun copiilor de grădiniță. La 450 de euro pe lună era o sponsorizare, s-a făcut sendvișul, s-a dat un fruct. Partea proastă era că a intervenit Sanepidul și a interpretat asta ca și când ar fi fost mâncare gătită și a oprit programul. Gustările se făceau de educatoare sau de către un părinte într-un spațiu amenajat ca o bucătărie. Nu știu care era diferența între biscuiții sau cornurile pe care le primesc acum, ori sendvișul pe care și-l aduc de acasă. Oricum între ei mănâncă unul de la altul. Programul a durat vreo doi ani, un an simultan cu "laptele și cornul", explică primarul.

INVESTIȚII ȘI INVESTITORI

Nemții au plecat, trecutul rămâne, dar trebuie să se facă pregătiri și pentru viitor. Astfel, administrația locală a făcut demersuri pentru modernizarea comunei. Acum se execută lucrări la rețeaua de apă la Nițchidorf. Pe fonduri europene, se dorește asfaltarea unor drumuri, înființarea unui cămin de bătrâni, dotarea cu costume populare la căminul cultural și dotarea cu o mașină pentru transportarea gunoiului.

"Vrem să facem un cămin de bătrâni, prin reabilitarea unui fost IAS aflat în lichidare. Este un bloc construit în 2001. Este necesar acest cămin de bătrâni, mai ales că avem cazuri de persoane abandonate, care nu-și

SATUL - vedetă de Nobel

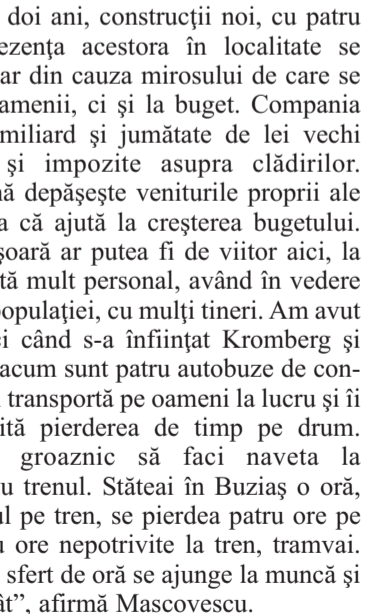
În localitatea unde s-a născut Herta Müller au mai rămas doar nouă nemți din 1.300

pot duce ultimele zile în condiții improprie pe care le au acasă. Sunt prevăzute 21 de locuri la internare, iar 10 persoane la deservire. Va fi dublu beneficiu, pentru că vom crea și locuri de muncă. Dacă vor fi locuri în cămin, vor fi integrate și alte persoane din afara comunei", explică Mascovescu. Tot în lucru este și proiectul de reabilitare a trotuarelor. Nu s-au cumpărat pavelele gata făcute, ci s-au angajat localnici care să le formeze. "I-am angajat în baza legii 76, cu ajutor social. Cu ei se toarnă 800-900 de pavele pe zi și, chiar dacă risc ca anul acesta să fac doar pavelele și să le pun doar anul viitor, consider că e mai normal așa, decât să le iau de-a gata", ne mai explică primarul.

De cealaltă parte, există și ceva investiții străine, prea puține însă. Domeniul principal de activitate este agricultura. De altfel, la intrare în Nițchidorf, se găsește o cultură mai specială: sorg. Este furajer, cu calități mai bune decât ale porumbului. Jumătate din suprafață e în arendă la o firmă franceză, cu sediul la Buziaș. Producția a fost și de 10.000

de kg la hectar, după cum ne-a mărturisit primarul. "Sorgul este eficient, că nu ai altă șansă decât să ieși pe pierdere. Eu, cu tractor în casă și cu doi agronomi, sunt la limita de rentabilitate a culturii. Dacă nu îi faci la cultură tot ce trebuie, degeaba o faci. Parcelele sunt împărțite icicolo și de-abia ajunge o zi să le vezi, dar mite să mai faci ceva. De la francezi primesc 400-500 kg cât e arenda și nu ies în pierdere. E singura soluție. Numai pământ nelucrat este de la Timișoara până la Sacoșu Turcesc. Explicația reală a sorgului e că nu se fură, e greu de strâns. La porumb, au pus într-un an și 10 paznici și a fost paguba mai mare decât nu i-ar fi avut", ne lămurește Mascovescu.

Concernul Smithfield are trei ferme pe raza comunei, de doi ani, construcții noi, cu patru grajduri. Prezența acestora în localitate se simte, nu doar din cauza mirosului de care se mai plâng oamenii, ci și la buget. Compania plătește un miliard și jumătate de lei vechi drept taxe și impozite asupra clădirilor. Această sumă depășește veniturile proprii ale comunei, așa că ajută la creșterea bugetului. "Industria ușoară ar putea fi de viitor aici, la noi, să înghită mult personal, având în vedere și structura populației, cu mulți tineri. Am avut noroc, atunci când s-a înființat Kromberg și Draxlmaier, acum sunt patru autobuze de convenție care îi transportă pe oameni la lucru și îi aduc, se evită pierderea de timp pe drum. Înainte era groaznic să faci naveta la Timișoara, cu trenul. Stătea în Buziaș o oră, mai e drumul pe tren, se pierdea patru ore pe drum, mereu ore nepotrivite la tren, tramvai. Acum în trei sfert de oră se ajunge la muncă și înapoi tot atât", afirmă Mascovescu.

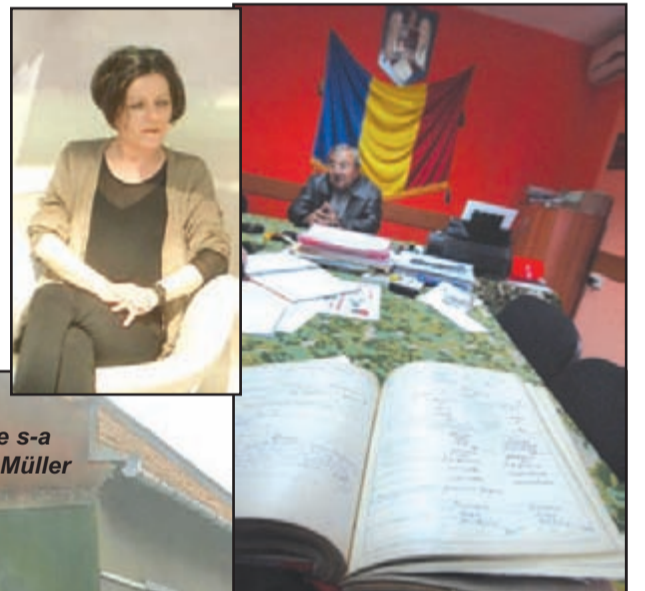
Casa în care s-a născut Herta Müller

ȘCOALĂ NOUĂ

Școala din Nițchidorf, acolo unde a învățat și Herta Müller, este deosebită din cauza culoarelor foarte lungi, ca de castel. Este veche însă, are peste un secol, iar reabilitarea ei ar costa aproape jumătate de milion de euro. Din acest motiv, s-a decis să se construiască alt imobil, cu două etaje, în curtea școlii vechi.

Nici nu se pune problema demolării, clădirea unde acum funcționează școală urmând să primească altă destinație. Primarul precizează că finanțarea pentru noua construcție există, urmează etapele de găsire a unui constructor. Bani vin prin Proiectul pentru Reabilitarea Infrastructurii Școlare (PRIS Rural), tranșa a treia.

"Programul este finanțat prin inspectoratul școlar de către Guvern. Școală e veche, din 1907, e mare, dar dacă am face reabilitare, o reparație capitală ar costa 450.000 de euro, iar școala nouă costă 600.000 de euro pe două nivele. E clar că e de mers pe școală nouă. Vechea clădire va fi utilizată pentru alte destinații educative. Există o sală de spectacole, o sală calculatoare. Vrem să facem și o sală Herta Müller, având în vedere că și ea și-a început activitatea scriitoricească aici. M-am gândit la o clasă în care să se păstreze mobilierul vechi. În clasa respectivă pot fi adăugate, dacă se găsesc, obiecte specifice are culturii germane, care au mai rămas în casele oamenilor", a adăugat Mascovescu. La

Nițchidorf va fi construită și o sală de sport. 190 de elevi învață la această școală. Pentru o localitate cu nici 1.600 de suflete, numărul de copii este foarte mare. La grădiniță mai sunt 85 de micuți.

FÂNTÂNILE DIN DRUM

Nițchidorf este diferit, ca așezare, de satul bănățean. Te încearcă senzația de libertate, de aerisire, pentru că ulițele sunt foarte largi. Casele sunt mari și puternice, dar nu au un aspect diferit față de o casă obișnuită, chit că au fost ale nemților. Ceva atrage însă atenția mai mult. În sat sunt 28 de fântâni, iar pe una din ulițe sunt chiar trei. Toate așezate în mijlocul drumului, care a fost amenajat pe lângă ele. "Acest sat a fost înființat în 1785, era loc viran, când au fost aduși șvabii din Alsacia, Lorena, Șvabia. Au venit cu planul în brațe. Există și acum în monografia noastră planul din 1785, care nu diferă aproape deloc de cel de situația actuală a satului. Sunt 28 de fântâni din acestea. E curios cu pânza de apă freatică. Indiferent de cât mult plouă, apa se păstrează jos, la 20 de metri", ne spune primarul Ioan Mascovescu.

Alina SABOU
Foto: Constantin DUMA

(continuare în pagina 11)

Ulița cu trei fântâni

TORMAC

Aflată în sud-estul județului, la granița cu Caraș-Severinul, comuna Tormac are în subordine două sate: Cadâr și Șipet. Comuna este un caz fericit în mediul rural: nu a avut șomeri deloc, beneficiază de legături destul de bune cu orașele, are rețea de apă și canalizare. Despre ce alte proiecte mai are administrația locală din Tormac ne spune viceprimarul Alexandru Cireșan.

- Sunteți în "buza" județului Timiș, la o aruncătură de băț de Caraș-Severin. Ați propus un proiect pentru o legătură mai bună cu Reșița. Despre ce este vorba?

Alexandru Cireșan: Avem un proiect să legăm comuna noastră, fiind ultima din Timiș care se leagă cu Caraș-Severin, de comuna Măureniul, satul Șoșdea. Sunt 8 km până la ei. Cei din Caraș au început lucrarea și au făcut drumul până la granița cu Timișul. Noi mai avem 4 km de făcut. Această legătură care s-ar face ar scurta drumul Timișoara-Reșița cu 60 de km dus-întors. De aici, ca să ajungem la Reșița, noi trebuie să ne întoarcem la Sacoșu Turcesc, la intersecția cu Otvești, facem stânga, Stamora Română, Liebling, Jebel, Voiteni, Gătaia, Reșița. Pe lângă acest proiect, mai avem promisiuni de la președintele Consiliului Județean, Constantin Ostaficiuc, să se reabiliteze DJ 562b, care leagă Nițchidorf de

s-ar reduce cu vreo 50 de km. Sunt toate în faza de proiect.

- Ați făcut proiecte și pentru accesarea de fonduri europene. Ce include acest plan?

Alexandru Cireșan: Vrem să extindem

Biserica romano-catolică

rețeaua de apă. Acum avem foraje în fiecare comună, avem canalizare. Sunt racordați în jur de 950 de locuitori și prognozăm la 1.500 pe toată comuna. Mai avem proiect în derulare pentru stația de epurare, să facem un modul la Gătaia, la fosta stație. În cadrul finanțării pe măsura 322, avem prins un azil de bătrâni și dotarea căminului cultural. Sunt mulți oameni care nu au pe nimeni în sat, copiii au plecat. Nu există în zonă așa ceva, un azil. Trebuie construcție nouă, cu sală de mese, camere. Proiectul a fost făcut mai demult, a fost depus în decembrie 2008, dar nu am îndeplinit punctajul, am mai lucrat la el și l-am depus din nou.

- Unele primării din Timiș au renunțat la angajați din cauza crizei economice. Au fost probleme cu colectarea taxelor, au apărut șomerii. Cum e în Tormac?

Alexandru Cireșan: Am redus și noi cinci posturi la nivelul primăriei. Am renunțat la un șofer de microbuz, un consilier juridic, directorul de cămin, un post de bibliotecar. Acesta a primit atribuțiile promotorului local, postul fiind comasat. Am renunțat

și la un angajat de la taxe și impozite. A fost mult mai bine pentru locuitorii noștri, nu am avut șomeri deloc în comună. Trei autobuze plecau din toate trei sate, în trei schimburi, la fabricile din Timișoara. Vreo 600 de persoane din cele trei sate. Acum s-au mai redus, avem ceva șomeri, dar nu știu exact cât, poate mai lucrează 400-450 de persoane acum. Totuși, nu am avut probleme de achitare a impozitelor.

- Sunteți înfrățiti cu localități din Ungaria. În ce fel v-a ajutat această alianță?

Alexandru Cireșan: Cei din Ungaria sunt înfrățiti cu Tormac de mult, am avut deseori activități culturale care au avut loc în ambele țări. Recent ne-au anunțat că vor să deschidă un centru de asistență socială pentru bătrâni. Ei au un proiect european depus și vor să ne doteze cu o mașină și să ne doteze și un cabinet. Avem 45-50 de persoane cu probleme de sănătate și asistenți maternali. Am dori să fie monitorizați mai atent și să îi putem deplasa la Timișoara dacă este cazul. Nu am avut medic, dar acum avem, pentru că a revenit în localitate. Doar că nu avem o mașină. Prin asocierea cu comuna asta ungară, putem să primim o mașină. Înainte am avut primar ungar la Tormac, dar nu a făcut mare lucru și maghiarii au votat românul. Cam jumătate din populația din Tormac e de etnie maghiară. La Șipet au fost nemți. Avem și 10-12 familii de slovaci.

- Nu aveți biserică ortodoxă la Tormac, din moment ce, într-o vreme, erau mai mulți maghiari...

Alexandru Cireșan: Nu avem biserică ortodoxă, așa este. Nu aveam nici școală, deoarece clădirea ținea de Parohia Reformată, dar am cumpărat-o, cu ajutorul Consiliului Județean. S-a turnat deja fundația la o biserică nouă. Am avut solicitare de la enoriașii

ortodocși deoarece mergeau ori la Cadâr ori la Șipet pentru slujbe. Biserica o facem din fonduri proprii.

- Din punct de vedere urbanistic, ce alte investiții se fac? Pământul se mai vinde?

Alexandru Cireșan: Lucrăm la planul urbanistic general. Am decis prin Consiliul Local să dăm câte un loc de casă pentru tineri. Către Șipet, pe dreapta, este deja aprobat să facem vreo 30 de parcele de 500 mp. Dacă ne putem extinde pe pășunea comunală, o să le dăm 750 mp. Vom vedea. Orice tânăr căsătorit care se stabilește în comună la noi va primi, dacă va cere, un teren. Îi dăm terenul, dar în doi ani trebuie să înceapă lucrarea, nu să ajungă la speculă imobiliară. Vrem să schimbăm și centrul civic, să facem un parc, o scenă, o fântână arteziană, să se poată oficia cununii acolo. În plus, vrem să mutăm piața de animale la periferie. În ceea ce privește pământul, momentan nu se cumpără teren, au tot vrut oamenii să vândă. I-am sfătuit să nu vândă terenuri și plăturile că dacă facem asfaltul, apă avem, canalizare avem... Le-am spus să mai stea, că poate crește prețul. E păcat. Cei care vin să cumpere, vor să știe ce viitor are comuna. Nu știu dacă s-au cumpărat cinci parcele în tot anul ăsta. Ca prețuri ar fi, în extravilan,

Parcul copiilor

Grădinița

noi și mai departe cu Folea, spre Deta. S-ar reduce drumul cu vreo 30 de km. Noi aparținem de Deta cu cărțile funciare, notariat, judecătoria. Pentru orice probleme pe care le au cetățenii se duc la Deta. Dus-întors drumul

2.000 euro/ha, iar în intravilan până la 5 euro pe mp. Nivelul de trai se va ridica și se vede deja. O casă veche e acum cam 15-20.000 de euro, cele de peste 100 de ani. Cele noi, acum un an se vindeau și la 40.000 de euro.

**A consemnat Alina SABOU
Foto: Constantin DUMA**

SATUL - vedetă de Nobel

În localitatea unde s-a născut Herta Müller au mai rămas doar nouă nemți din 1.300

(urmare din pagina 8)

PERSONALITĂȚILE LOCULUI

Laureata din acest an a Premiului Nobel pentru literatură, Herta Müller s-a născut în 17 august 1953, la Nițchidorf. Tatăl ei a fost un șvab bănățean, iar mama sa este tot nemțoaică. A făcut studii de germanistică și de limbă și literatură română la Universitatea din Timișoara, în perioada 1973-1976. Ca urmare a refuzului ei de a colabora cu Securitatea, Herta Müller a fost concediată și trimisă pentru reeducare într-un "mediu muncitoresc sănătos" la întreprinderea "Tehnometal", unde a lucrat ca

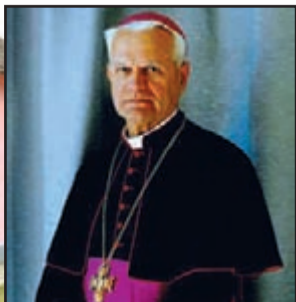
traducătoare. Ulterior, și-a câștigat traiul lucrând în calitate de profesor suplinitor în diferite școli, între altele, în Liceul Nikolaus Lenau din Timișoara și la câteva grădinițe și acordând ore particulare de germană. Biografia ei este prezentată în volumul "Regele se înclină și uci-

La Nițchidorf, viața merge înainte...

Casa în care s-a născut Sebastian Krauter

de". Volumul de debut, "Niederungen"- "Ținuturile joase", a apărut în 1982, cenzurat la maximum. Peste doi ani, cartea a fost publicată și în Republica Federală Germania, dar integral. Acest fapt a determinat autoritățile din România să îi in-

terzică să mai publice. Ca urmare a interdicției, în 1987 Herta a emigrat în Republica Federală Germania, împreună cu soțul ei de atunci, scriitorul Richard Wagner. A fost nominalizată de trei ori pentru Premiul Nobel, iar anul acesta l-a și câștigat, pentru "densitatea poeziei și sinceritatea prozei cu care a descris plastic universul dezrădăcinaților". Premiul său este de aproape un milion de euro. Decernarea se va face în luna decembrie.

În Nițchidorf s-a născut și Sebastian Krauter (n. 22 decembrie 1922 - d. 29 ianuarie 2008, Timișoara), episcop al Diecezei Romano-Catolice de Timișoara între 1990-

1999. A fost hirotonit preot romano-catolic, la 2 iunie 1946, în Domul din Timișoara de către episcopul Augustin Pacha. La 14 martie 1990, Papa Ioan Paul al II-lea l-a numit pe Monseigneur Sebastian Kräuter în calitate de episcop diecezan de Timișoara. După retragerea din funcție, la împlinirea vârstei de 75 ani, PS Sebastian Kräuter a devenit Episcop emerit de Timișoara.

Mai puțin cunoscut, handbalistul Werner Stöckl (n. 28 iunie 1952) s-a născut tot în această comună, după cum a precizat primarul, deși biografiile de pe internet îl prezintă pe Werner Stockl ca fiind născut la Reșița. Stöckl a făcut parte din lotul echipei naționale de handbal a României, care a fost medaliată cu aur la Campionatul Mondial de Handbal Masculin din 1974, și care a câștigat argint olimpic la Montreal 1976 și un bronz olimpic la München 1972. Acum este antrenor în Germania. În iunie anul acesta, Stöckl a primit Ordinul Meritul Sportiv clasa a II-a de la președintele României Traian Băsescu.

SACOȘU TURCESC

Dacă ar putea fi caracterizată prin ceva, comuna Sacoșu Turcesc se poate distinge printr-o bogată tradiție în piscicultură. Pe câteva sute de hectare de luciu de apă de pe raza comunei se înghesuie, când e timpul potrivit, răbdătorii pescari. Faima unei industrii a pierit în timp însă, dar tradiția locului a rămas și unii întreprinzători încearcă să o reînvie. Primarul comunei, Gabriel Koller, ne-a spus că pescuitul a început să trezească interes odată cu înființarea firmei Pescotim, care administrează 92 de hectare de luciu de apă în zonă. În plus, locul a fost cunoscut pentru livezile de duzi și producerea viermilor de mătase. Cândva, fostul Seritim lua locul I pe țară la producerea viermilor de mătase. Acum, doar Pescotim-ul mai există, din Seritim au rămas clădirile și datoriile la stat.

“Clădirile și terenul aferent Pescotim au fost cumpărate de un cetățean austriac, iar luciul de apă este concesionat de la ADS. Ei întrețin inclusiv bălțile de la Banloc și de la Ghiroda, care au fost tot ale Pescotim-ului. Mai sunt câteva bălți private, la Berini, sunt vreo 10 hectare de luciu de apă. La Icloda și Otvești mai sunt câteva bălțuțe frumoase, cu puțină reclamă ar fi plin la final de săptămână. Este o caracteristică a zonei, piscicultura având tradiție în zonă, începând de la înființarea Pescotim. Dacă Sacoșu poate fi renumit prin ceva, este piscicultura. Înainte funcționa și societatea comercială Seritim, care luase locul I pe țară la viermi de mătase. Din Seritim nu au mai rămas decât clădirile și 1,46 hectare de teren care este la executor judecătoresc pentru a fi scos la licitație, datorită faptului că au acumulat foarte multe datorii la bugetul de stat. Terenul unde sunt duzii cu care se hrăneau viermii de mătase a fost preluat în baza Legii 1 și împroprietărit oamenii care au avut teren de primit”, ne detaliază primarul soarta unor mărci de renume, odinioară.

ORĂȘENII S-AU SĂTURAT DE PERIFERII

Până la Sacoșu Turcesc faci maximum jumătate de oră cu mașina. O distanță obișnuită pentru europenii care preferă aerul curat din mediul rural. Și timișorenii s-au săturat de comunele de la periferie, deja înghesuite, și au început să “înainteze” dinspre oraș până la 20-30 km. “S-au construit și case noi. Au început

Scoala cu clasele I-VIII

să vină ușor încoace comisari de poliție, procurori, ingineri. Dumbăvița e deja aglomerat, de exemplu. Unii oameni preferă să ia 2000 mp, să aibă și iarbă, să nu i se uite din balcon cum fac plajă, fac grătar și le merge fumul în nas”, ne spune Koller. În baza legii 15, tinerii sub 35 de ani vor primi teren pentru a-și construi case. Până acum sunt circa 200 de cereri, iar pentru a le soluționa se va diminua pășunea comunală, care se întinde pe 1.200 de hectare acum.

Planul urbanistic general este în lucru, iar spre Buziaș s-a prevăzut o zonă industrială, unde ar putea fi ridicate depozite sau ceva legat de industrie. Nu au fost excluse zonele cu potențial turistic. Conform lui Koller sunt 14 km din acest loc până la Timișoara. “Am inclus acolo o zonă cu cabane, locuri de joacă, pentru agrement. Nu este acum nimic amenajat, doar la intersecția cu drumul Uliucului este o pensiune și un restaurant. S-ar preta locuri de sport, cu piscine. Cei din Timișoara merg în Ungaria la piscine, când ar putea veni aici, la un teren de fotbal, fiecare din membrii familiei ar avea o ocupație”, menționează Koller.

Ușor, ușor “ajunge” și asfaltul, apa, canalizarea, mijloacele de transport în comun. Zona nu este încă “poluată” de industrii. “Prioritatea numărul 1 a comunei este asfaltarea celor două drumuri comunale, spre Icloda și cel de la Uliuc la Unip, drumul care leagă centrul de comună de satele aparținătoare. Apoi vom rezolva problemele de apă și canalizare. Doar pe Sacoș avem rețea de alimentare cu apă, celelalte șase sate au foraje în centrul localităților sau la pășunea comunală”, a subliniat edilul. Alte proiecte care au menirea de a aduce comuna în secolul XXI se referă la modernizarea drumului comunal Uliuc - Unip pe 7,2 km, introducerea canalizării, înființarea unei stații de epurare, deschiderea unui centru de tip after-school, pentru asistarea elevilor după orele de curs. În plus, se va cumpăra un autobuz cu care să se facă legătura dintre Icloda și Unip, sate cu care nu există acum nicio conexiune, iar oamenii s-ar mai duce și ei la piață, ar mai merge la oraș. Toate acestea se vor face numai dacă proiectul integrat depus de primărie pentru finanțare din fonduri europene va fi câștigat. În totalul sumei de 2,5 milioane de euro se dorește și achiziționarea de echipamente pentru păstrarea specificului local tradițional. Practic, se vor cumpăra costume naționale și se va dota căminul cultural cu stație de amplificare. La școala din comună este un ansamblu de cântece și dansuri care ar folosi cu bucurie aceste resurse.

INVESTIȚII ȘI BUGETE DE CRIZĂ

Agricultura este și la Sacoșu Turcesc principala

Comună mare, cu șapte “copii” mici

Piscicultura poate duce mai departe faima localității din Timișul de câmpie

sursă de venit. Asta teoretic, pentru că prețurile scăzute la cereale i-au descumpănit pe micii fermieri. Pământurile au fost cumpărate de firme cu capital străin. “Investitori avem foarte puțini. Am avut un turc care făcea dulciuri, bomboane, rahat. Am avut o societate care avea vreo 200 de angajați, până acum vreo două ani, cu confecții textile.

plătești iluminatul public. Numai iluminatul public pe șapte sate e de plată 150 de milioane de lei pe lună vechi. Eu am încercat să reduc aceste cheltuieli, am pus senzori pentru a se corela cu lumina naturală. În plus, noaptea se mai întrerupea câteva ore pe noapte”, precizează Gabriel Koller. Tariful pentru colectarea gunoierului s-a dublat, deoarece

Vedere din Sacoșu Turcesc - 2009

Mai funcționează o firmă cu confecții industriale, pe partea metalică, dar aici e doar un punct de lucru cu vreo 10 angajați. Suntem într-o zonă de câmpie, suprafața comunei este de 12.400 ha în total, din care 9.200 ha e teren agricol. Așadar, activitatea prioritară este agricultura. În ultima perioadă, datorită prețurilor scăzute la cereale, nu prea s-a mai cultivat pământul. O parte sunt cumpărate de italieni și de austrieci. Cei care au mai lucrat în agricultură și-au dezvoltat o afacere. Imediat după '90 și-au luat tractor, combină, utilaje și au mai moștenit 30-40 de hectare, au mai cumpărat și s-au extins”, ne explică primarul.

Comuna este întinsă și are șapte sate. Koller face o comparație “casnică”: “Sunt șapte sate, suntem o comună întinsă, dar nu cu foarte multă populație, 3.000 de locuitori. E ca și cum am avea șapte copii și toți cer și la fiecare i se pare că îi dai mai mult. Nu ne putem susține numai din venituri proprii. Nu se acoperă cheltuielile. Avem 1.300 de gospodării în șapte sate. Neavând multe întreprinderi, cota parte din impozitul de venit nu este prea mare. Anul trecut am avut cei mai mulți restanțieri la plata impozitelor și taxelor. Fiind majoritatea oamenilor pensionari de CAP, au lucrat la colectiv, puțini au lucrat la gară sau la cooperativa de consum, mai trebuie să își plătească curentul, să mai ia zahăr și ulei și nu mai au bani, iar acest lucru s-a simțit la încasarea taxelor și impozitelor locale. 10% sunt romi, la Berini și la Iliuc”.

În acest context, vine vorba despre criza care este în toți și-n toate. “Avem 90 de dosare sociale și avem restante la plată din mai 2008, de atunci nu am mai plătit. La asistenții personali ne mai trebuie, până la finalul anului, în jur de 300 de milioane de lei vechi. Bani vin din cote defalcate din impozitul de venit de la CJT, dar poate să contribuie și Consiliul Local. Noi nu avem acum, pentru că trebuie să dăm salariile și la angajații primăriei, trebuie să dăm indemnizațiile la consilieri, trebuie să

gropile pentru depozitarea deșeurilor au fost închise. Acum, primăria din Sacoșu Turcesc are contract cu o firmă din Arad, care colectează gunoierul și îl duce la groapa de la Buziaș. Operatorul percepe o taxă de 4 euro/metru cub. “Tarifele au crescut și la operatorul care transportă deșeurile, deoarece distanța este mai mare către Buziaș. Ca modalități de calcul a tarifului, este interpretabil. Sunt gospodării cu două-trei persoane și altele unde sunt 10-12 persoane. Una e să admi de la doi-trei și alta de la zece. Am încercat să luăm prețul la gunoi după număr de casă, dar au fost nemulțumiri și atunci calculul corect ar fi pe persoană”, a menționat primarul din Sacoșu Turcesc.

LALEAUA PESTRIȚĂ, O RARITATE

O parte din Lunca Pogănișului, mai ales zona localităților Berini, Otvești și Nițhidorf, în suprafață de 75,5 hectare, a fost declarată rezervație naturală. Obiectivul acestei rezervații îl constituie protejerea lălelei pestrițe, specie mediteraneană din familia liliaceelor, care ar putea aduce, în sezon, mai mulți vizitatori pe raza comunei. Laleaua pestriță este numită și Flore de șah sau Bibilică din cauza culorii violete, cu pete albe. Primarul din Sacoșu Turcesc este de părere că rezervația poate deveni atractivă atunci când această floare devine tot mai rară înfloritoare. “Drumul până acolo a fost reabilitat. Nu prea se poate dezvolta o zonă turistică acolo, doar pe baza faptului că răsar sau nu câteva floricele care nu se mai găsesc decât nu știu unde. Are un anumit statut și orice investiție în zonă trebuie aprobată de instituțiile de mediu. Eu o văd ca o parte ce poate fi vizitată în sezon, când înfloritoare această lălea”, a precizat Gabriel Koller.

Alina SABOU

Foto: Constantin DUMA

ROADELE TOAMNEI

Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Timiș a organizat la Casa de cultură „Ioan Cojar” din Recaș sârbătoarea “**Roadele toamnei în orașul nostru**” – ediția a III-a. Programul artistic a fost susținut de către copiii și tinerii din cadrul Complexului de Servicii Specializate pentru Copilul cu Dizabilități Recaș.

S.M.

DUELUL MINȚILOR

Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Timiș, Centrul pentru Sprijinirea Integrării Profesionale și Familiale a Tinerilor Timișoara, în colaborare cu Asociația Județeană de Șah Timișoara, a organizat vineri, 30 octombrie 2009, de la ora cea de-a treia ediție a turneului de șah “Duelul minților”. Concursul, care s-a desfășurat în Sala de Sport a Centrului pentru Sprijinirea Integrării Profesionale și Familiale a Tinerilor Timișoara (str. Franz Liszt nr. 2), a fost dedicat atât copiilor și tinerilor din instituțiile de ocrotire aflate în subordinea DGASPC Timiș, cât și elevilor din învățământul de stat timișean. La această competiție au participat aproximativ 50 de tineri și copii, pe următoarele grupe de vârstă: 9 -14 ani; 15 -18 ani; peste 18 ani.

Manifestarea a beneficiat de susținerea materială a Consiliului Județean Timiș, fiind înscrisă pe Agenda principalelor manifestări cultural-artistice și sportive pe anul 2009.

S. M.

CARTEA STEAGURILOR

În cazul în care am fi încercat să căutăm, în România anulului 2007, o carte sinestătătoare dedicată unei colecții de steaguri și drapele, am fi găsit doar cea editată la Sibiu: "Steaguri" din colecția Muzeului de Istorie din Sibiu, format 21 X 20 cm, 71 de pagini, semnată, pe coperta II., de Mariana Daneș și Olga Beșliu. Muzeografele sibiene, de formație istorice, au prezentat în total 24 de piese, reprezentând steaguri ale nobilimii, steaguri provenite din biserici și steaguri ale breslelor și fraților calfelor, descriind, asemănător unei fișe analitice de obiect, prezentând fotografiile pieselor în ansamblu și câteva detalii.

Dar, iată, că în 2009, în rândul publicațiilor dedicate vexilologiei, a apărut o altă lucrare, de data aceasta la Timișoara, care se dovedește a fi cea mai complexă și reprezentativă în România, la ora actuală: "Textile istorice" din colecția Muzeului Banatului Timișoara, secolele XVIII-XX, format 23 X 32 cm, 166 de pagini, semnată de Hedy M-Kiss, artist textile-tapiserie, expert restaurator la Laboratorul de Conservare-Restaurare, din cadrul Muzeului Banatului. A fost editată de muzeul nostru, fiind finanțat integral de C. J. Timiș. Fiind considerată o carte de excepție și de referință în domeniul cercetării textile, a apărut în seria Bibliotheca Historica et Arhaeologica, inițiată de dr. Florin Drașovean, volumul al XLVIII-lea.

Lucrarea începe cu o fotografie de epocă, din 1892, care ilustrează modul de prezentare a obiectelor muzeale din fostul Palat Muzeal timișorean, din Casa Wellauer, str. Lonovici, astăzi sediul Bibliotecii Academiei Române, str. Episcop Augustin Pacha. Acolo se poate zări steagul Comitatului Timiș, precum și drapelul de luptă turcesc, posibil capturat de război din 1716, considerată cea mai veche din colecție.

În dedicația cărții Dan Leopold Ciobotaru, managerul Muzeului Banatului Timișoara, scrie „Cartea semnată de doamna Hedy M-Kiss constituie o primă încercare de a studia în întregime și a reda circuitului științific, cultural, colecția de textile istorice, păstrată la Muzeul Banatului Timișoara, Secția de Istorie confirmă faptul că M.B.T. este deținătorul celei mai mari și complexe colecții textile istorice din această parte a Europei”.

Sub genericul textile istorice, autoarea prezintă întreaga colecție de steaguri, drapele, fanioane, steme, blazoane, ferpare și panglici, toate având suport textil. Majoritatea acestora au fost realizate în micile manufacturi și ateliere, chiar și în Timișoara, în secolele al XVIII-XX-lea. Colecția nu a fost studiată în complexitatea ei, până în prezent, deși asemenea piese de patrimoniu, au ocupat un loc de seamă pe parcursul istoriei a 137 de ani a Muzeului Banatului. Cu atât mai mult, este salutară inițiativa și rezultatele cercetării d-nei Hedy M-Kiss privind descrierea cât se poate de complex a acestei colecții valoroase.

În carte sunt prezentate în total 90 de piese, de diferite

tipuri, după cum urmează: **Steaguri ale istoriei moderne**, 20 de piese, unele s-au păstrat doar fragmentar. A fost posibilă identificarea lor după însemne. Autoarea le consideră mărturii și documente ale unei istorii specifice Banatului, începând din secolul al XVIII-lea. **Steaguri ale breslelor și asociațiilor industriale**, 6 piese, atestă practicarea organizată a diferitelor orientări meșteșugărești și industriale pe meleagurile bănățene. **Steaguri ale asociațiilor și reuniunilor civile**, 13 piese, reprezintă mărturia unei bogate și excepționale activități muzicale, corale, școlare, sportive, funebre și de pompieri, în Timișoara secolele XIX-XX. Sunt documente ale unei vieți culturale intense și organizate. **Ferpare, blazoane și steme**, 5 piese, constituie documente importante ale blazonelor nobiliare, folosite în perioada secolului al XIX-lea. **Panglici**, 38 de piese, sunt în majoritatea cazurilor legate de activități corale și alte activități culturale comunitare. 15 panglici, după identificare, au putut fi atașate steagurilor core-spunzătoare.

Această clasificare arată o structurare extrem de pragmatică. După fiecare capitol sunt atașate note bibliografice, referințe istorice și explicații extrem de pertinente și necesare înțelegerii problematicii prezentate, de către cititorul de astăzi.

Prezentarea patrimoniului textil este deosebit de complex și nuanțat. D-na Hedy M-Kiss descrie forma, structura materială, modul de confecționare, analizează imaginile, în lumina tehnicilor compoziționale, a reprezentărilor heraldice, simbolice precum și a mesajelor istorice. Descrie starea de conservare, considerând că aspectele semnalate sunt strict necesare unei gestionări pe termen lung, a unei cunoașteri și ocrotiri, conservării și restaurării active, după caz.

În prefața cărții sale autoarea atrage atenția asupra fragilității acestui grup de patrimoniu mobil, care datorită atașamentului uman, precum și a condițiilor de conservare se pot deteriora. Relatează, totodată, rolul și funcțiile steagurilor, pe parcursul istoriei și civilizației umane, face referiri complexe la cele două științe auxiliare ale istoriei, vexilologia și

heraldica. În cazul steagurilor acestea se completează reciproc. Tot în Prefață, este amintită expoziția organizată de d-na Hedy M-Kiss, Vexilologia în imagini (vezi, Agenda CJT, nr.6-7, 2009, p.5) în care autoarea a avut intenția inițierii publicului vizitator în lumea ezoterică și minunată a steagurilor, folosind o concepție și muzeotehnică nouă, pentru prima dată în Muzeul Banatului Timișoara.

Deși, la început, lucrarea a fost concepută ca un catalog de colecție, ulterior s-a îmbrățișat ideea unei cărți științifice, complexe, de tip album ilustrat, atrăgător, care apelează la simțurile și dorințele estetice ale cititorului. Acest concept s-a desăvârșit cu succes, descrierile științifice și imaginile pieselor formând un tot unitar. Textul descrierilor, redat și în limba engleză, prezentarea tipografică, reușită și elegantă, fac posibilă utilizarea acestei opere și în scopuri protocolare, atât la C.J. Timiș, cât și la Primăria Municipiului Timișoara.

În selectarea imaginilor pieselor textile istorice, fotografiate de Sretko Milanovici, d-na Hedy M-Kiss a avut în vedere structura complexă ale acestora, fiind vorba despre piese unicate, totdeauna atașate unui grup social, determinante, incontestabile, față de alte obiecte ale comunităților umane. A fost necesară necesară prezentarea întregii piese textile, avers și revers, a detaliilor semnificative, dar și a accesoriilor: franjuri și cicuri, hampa, alături de vârful hampei, plăcuțele gravate, personalizate, cu numele acelor care au participat la sfințirea steagurilor, harnașamentele de purtare, sisteme de prindere a părții textile de hampă etc.

Bibliografia bogată atestă preocuparea autoarei în a depista și a prezenta, în diferite publicații științifice, piesele de patrimoniu ale muzeului nostru, considerate de excepție. În lucrarea ei d-na Hedy M-Kiss militează pentru o cunoaștere pertinentă și o conservare garantată a pieselor, confecționate din materiale de proveniență organică, supuse vicisitudinii vremii. „Preocupările de cunoaștere și salvare a colecției de textile istorice, inițiate de subsemnata, vor continua și pe viitor, deoarece piesele patrimoniului cultural textil, prezentate în lucrare, constituie documente unicate, ale diversității multietnice și culturale specifice Banatului, extrem de prețioase din punct de vedere istoric și documentar, iar din punct de vedere artistic-estetic, sunt creații de vârf ale artei decorative textile, executate manual, în secolele XVIII-XIX.”, concluzionează d-na Hedy M-Kiss.

Dr. Andrei M-Kiss,
Redactor de carte

Notă: Prezentarea publică a cărții, "Textile istorice" din colecția Muzeului Banatului Timișoara, secolele XVIII-XX, de Hedy M-Kiss, s-a derulat în data de 22 octombrie 2009, în Foaierul Sălii Capitol, Filarmonica "Banatul" din Timișoara. Au prezentat Prof. univ. dr. Marcel Tolcea, Muzeul de Artă Timișoara, Prof. univ. dr. Ioan Iovan, Facultatea de Artă și Design Timișoara și Ioan Szekernyes, U.A.P. Timișoara.

HEDIR AL-CHALABI: "ECOURI DE SPERANȚĂ"

În organizarea Centrului Cultural Româno-Arab din Timișoara, la librăria "Cartea de nisip" a fost sărbătorită ziua Egiptului... În holul librăriei au fost expuse frumoase costume din lumea arabă, obiecte de ceramică egipteană și desene ale elevilor de la Școala arabă din Timișoara. Cuvântul de deschidere i-a aparținut doamnei Maria Luiza Mohamed, președinta CCRA, după care au fost rostite alocuțiuni de către Excelența Sa, doamna Saana Atallah, ambasador al Egiptului la București, dr. Ziad Abulhaija, atașat cultural la Ambasada Palestinei în România, și dr. Saleh A. Wabb, președintele Ligii Egiptenilor din România... Prof. univ. dr. Doina Benea a ținut o expunere despre istoria Egiptului antic, însoțită de o proiecție de imagini...

A urmat momentul cel mai frumos al după-amiezii, lansarea volumului de versuri „Ecouri de speranță”, al tinerei Hedir Al-Chalabi, jurnalist la portalul www.agenda.ro, în prezentarea domnului Zoltan Kovacs, fondatorul Trustului de Presă Agenda. Acesta a afirmat că: "trăim într-o lume nebună... astăzi, în loc de muzică de calitate, tineretul asculta manele, în loc de literatură bună se citește Sandra Brown, în loc de ziare serioase au priză tabloidele... Într-un asemenea haos, ne pare bine când vedem că anumiți tineri încearcă să apară în fața publicului cu poe-

zie... Asta a făcut Hedir... Aveți în față o carte frumoasă în ale cărei pagini se văd curățenia sufletească, dorința de iubire și credința într-un Dumnezeu ce se află deasupra noastră!"

În prefața cărții, Hedir face următoarea "mărturisire": "Îmi amintesc o vorbă - "la durere,

stai singur, iar la bucurie, cheamă și pe alții". Tristețea sau melancolia nu mă reprezintă, poate mai degrabă adâncirea în suflet... Cartea evidențiază doar clipele în care mă refulez prin vorbe scrise. La bucurie nu pot scrie, nu mă pot adânci în mine pentru că simt nevoia de a împărtăși înălțarea mea. Cred, însă, că fiecare ființă are clipe de îndoială, de deviere de la ceva ce înseamnă viața. Am învățat că doar răbdarea și exprimarea mă pot face să conștientizez momentele de căutare. De aceea, subliniez că momentele de declin din viața unui om trebuie să-l îndrepte spre ceva benefic, spre ceva ce îl poate face mai înțelept. Așa cum unii dansează, cântă, se joacă, se plimbă... - eu am ales să scriu, să trăiesc și să iubesc ! "

În poezia "IUBESC", autoarea, plină de sensibilitate, își deschide sufletul:

Te iubesc, Lună,
Pentru că îmi dai lumina din noapte...
Te iubesc, Stea,
Pentru că mă lași să dorm în brațele tale...
Te iubesc, Mare,
Pentru adierea ce o simt în păr...
Te iubesc, Soare,
Pentru căldura ce o dai trupului meu...
Te iubesc, Pământ,
Pentru casa ce mi-ai oferit-o...
Te iubesc, Om,
Pentru învățămintele tale...
Dar cel mai mult -
Te iubesc pe Tine,
Cel care ai creat Totul.
Fie c-am îmbătrânit sau nu,
Tot ce iubesc, ce văd, ce simt
Pe Tine te cuprinde !

Cartea Hedirei Al - Chalabi se poate cumpăra de la librăria "Cartea de nisip" și se va putea citi și în sălile de lectură ale Bibliotecii Județene Timiș.

Emeric VAMOS

Capodopere ale picturii românești în Palatul Baroc

În 1969 Secția de Artă din cadrul Muzeului Banatului a primit un spațiu propriu, în clădirea Centrului Cultural Francez de azi. În acea perioadă colecția de pictură românească modernă a beneficiat de o expunere permanentă, în care s-au regăsit și câteva lucrări de pictură bănățeană. Printre lucrările expuse atunci se enumeră: Gheorghe Tătărescu-„Portret de femeie”; Constantin Lecca - „Portretul Atinei Racotă”; Nicolae Grigorescu-„În grădina casei Davila”, „Uliță la Vitre”, „Cireadă de vite”; Ion Andreescu - „Căpițe de fân”; Jean Alexandru Steriadi - „Peisaj”, „Iarnă”; Iosif Iser - „Două tătăroaice”, „Peisaj”. În 1976, s-a evacuat clădirea care găzduia Secția de Artă, pentru a fi folosită ca reședință a lui Nicolae Ceaușescu, iar lucrările au fost transportate în 24 de ore înapoi în depozit. De aici au fost scoase doar pentru a figura la diferite expoziții comemorative sau retrospective ale marilor muzee de artă din țară, în special la București, sau pentru a completa piesele din alte colecții ale Secției de Artă din Timișoara, în cadrul diferitelor expoziții. Începând cu anul 1986, Secția de Artă a funcționat într-o aripă a Palatului Baroc, aflat încă în restaurare de la sfârșitul anilor 1970, iar în ianuarie 2006 când o mare parte din această clădire a fost restaurată, s-au deschis porțile Muzeului de Artă din Timișoara. Colecția de artă românească însă, printre altele va beneficia de un spațiu de expunere permanent de îndată ce încăperile Palatului Baroc vor putea funcționa în totalitate.

Colecția de pictură românească modernă este alcătuită din piese care datează începând cu a doua jumătate a secolului XIX, conținând lucrările în stil academic ale unor mari artiști neoclasiști precum Constantin Lecca, Sava Henția, Gheorghe

Steriadi sau Rudolf Schweitzer-Cumpăna. Acești artiști au asimilat, fiecare în maniera lui unică și distinctă, manifestările fovismului, elementele cubismului sau expresionismului, combinându-le cu unele aspecte ale artei autohtone, a cărei predispoziție către decorativ a fost valorificată din plin.

După revoluția de la 1848, preocupările tematice ale artiștilor autohtoni primesc noi dimensiuni, urmând să includă, pe lângă deja răspânditele portretele în stil Biedermeier, compozițiile istorice, mitologice și alegoriile revoluționare. Cu toate acestea, portretul neoclasic, academicist, va predomina în pictura românească a vremii. Drept exemplu, se va pomeni aici lucrarea „Portret de femeie”, a lui Gheorghe Tătărescu (1820-1894), ce poartă marca picturii de tip academic. Aceeași afirmație poate fi valabilă și pentru „Portretul doamnei Sotir” aparținând lui Constantin Lecca (1807-1887), „Portret de femeie” al lui Sava Henția (1848-1904) și „Fată cu breton” a lui Theodor Aman (1831-1891), care sunt exemple de referință pentru neoclasicismul românesc.

Ion Andreescu (1850-1882) și Nicolae Grigorescu (1838-1907) au fost cele două ilustre personalități care au integrat pictura românească în circuitul plastic european, prin asimilarea principiilor

Școlii de la Barbizon și apoi pe cele ale impresionismului francez. Peisajul „Căpițe cu fân” a lui Ion Andreescu anunță apariția picturii plein air în peisajul artei românești, pe când lucrările „Peisaj”, „Cireadă de vite” și „Grădina casei Davila” ale lui Nicolae Grigorescu prezintă deja semne ale impresionismului francez.

În perioada interbelică, afirmarea picturii românești pe plan european continuă, primind proporții din ce în ce mai mari prin apariția reprezentanților noii generații de artiști. Se amintesc câțiva dintre acești mari artiști, în următoarele rânduri și câteva din lucrările lor, care vor fi întâlnite în expoziție.

Ștefan Luchian (1868-1916), „poetul plastic al florilor”, cu o stilistică derivată din impresionism, este reprezentat prin lucrările „Flori” și „Lunca”, un peisaj de o finețe cromatică și stilistică ce poartă încă amprenta formatoare discretă, subtilă, a maestrului impresionist, Nicolae Grigorescu. Cromatica puternic evocativă, uneori dramatică a lui Gheorghe Petrașcu (1872-1949) poate fi admirată în lucrările „Peisaj la Veneția” și „După ploaie”, deosebit de expresive prin vibrația culorilor și intensitatea luminii. Cele două lucrări ale lui Theodor Pallady (1871-1956), „Femeie în interior” și „Femeie în al-

bastru”, se disting prin simplificarea formelor folosind o linie rațională, echilibrată; ele păstrează prin cromatică și felul în care sunt schițate formele câteva elemente din fovism, curent care l-a preocupat pe artist în vremea studiilor la Paris, când a fost în compania celor care au pus bazele acestui stil (Henri Matisse, Georges Rouault, Albert Marquet etc.). Nicolae Tonitza (1886-1940), personalitate notorie a plasticii românești, este cunoscut în special pentru portretele sale de copii, în cazul cărora practică o stilizare a formelor, intrând până în sfera decorativului. Un bun exemplu este lucrarea „Portret de fetiță”, în timp ce tabloul „Peisaj de iarnă”, ilustrează frumusețea austeră a iernilor bucureștene. Manifestând o preocupare pentru problemele neoimpresionismului, în ceea ce privește divizarea tonurilor, apoi asimilând unele aspecte ale picturii lui Paul Cézanne (1839-1906),

combinat cu folclorul românesc, pictura lui Francisc Șirato (1877-1953) reprezintă o sinteză armonioasă a manifestărilor artistice de la sfârșitul veacului al XIX-lea, combinate cu noile tendințe moderniste de la începutul secolului XX și întărite de propriile sale cercetări. Lucrările „Femeie în fotoliu”, „Portret de femeie în galben” și „Peisaj (Colibe la Mangalia)” reprezintă minunate manifestări de lumină și culoare. Ștefan Dimitrescu (1886-1933) adoptă o linie mai severă, chiar aspră uneori, compoziția și cromatica fiind mai sobre în lucrarea „Țărancă din Vlaici”; aceeași descriere se potrivește și în cazul pictorului Camil Ressu (1880-1962), a cărui operă este orientată, în general, spre o abordare realistă, solemnă, cu un desen expresiv și o compoziție solidă, așa cum se poate observa în „Portret de femeie” sau „O muncitoare”.

Iosif Iser (1881-1958) manifestă în perioada sa de maturitate artistică o preferință pentru exotismul Orientului, vizibilă în seria de lucrări „Odaliscă”, sau în lucrările „Hamal turc din Bosfor” și „Două tătăroaice”, unde se poate admira expresivitatea culorilor și energia trăsăturilor de penel. Viziunea artistică a lui Rudolf Schweitzer-Cumpăna (1886-1975), în ceea ce privește tematica abordată (peisaje, scene din viața țărănească) prezintă o orientare realistă; tehnica, în schimb, urmărește o construcție a formelor în relief prin așezarea culorii în straturi abundente, formele fiind alcătuite direct din culoare. Lucrările „Stâna”, „Femeie cu ulcior” sau „Culegătoare pe câmp” reprezintă bune exemple pentru aceste observații. Nu mai puțin importante sunt peisajele sobre ale lui A.J.Steriadi (1880-1956), atât în ceea ce privește desenul, cât și compoziția, dar mai ales în privința cromaticii care are un repertoriu mai degrabă restrâns. Aceste încercări vor fi

Alexandru Ciucurencu - La oglindă

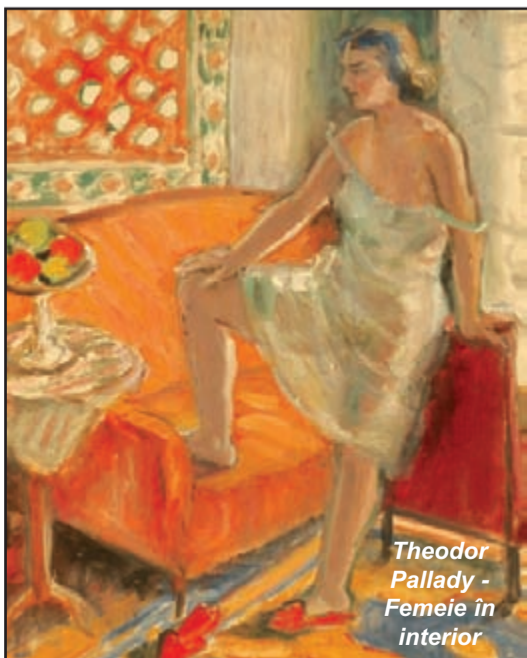

Lucian Grigorescu - Peisaj din Cassis

Theodor Aman - Hora la tara

Tătărescu, Theodor Aman. Continuăm cu Ion Andreescu și Nicolae Grigorescu, artiști care au introdus în spațiile creatoare ale artei autohtone o pictură mai liberă, mai luminoasă,

Theodor Pallady - Femeie în interior

adaptând artei românești din a doua jumătate a secolului XIX influențele impresionismului. Astfel, ei au pregătit calea pentru o nouă generație de artiști ai începutului de secol XX, ale căror lucrări ilustrează un modernism mult mai evident, cu o pictură plină de energie și culoare. Această perioadă este în mod strălucit reprezentată prin unele nume precum Ștefan Luchian, Theodor Pallady, Nicolae Tonitza, Gheorghe Petrașcu, Iosif Iser, Francisc Șirato, Camil Ressu, Ștefan Dimitrescu, A.J.

Constantin Lecca - Portretul doamnei Sotir

accentuate prin munca unor artiști precum Dumitru Ghiață (1888-1872) și Henri Catargi (1894-1976), care le vor duce mai departe în peisajele lor, prin sintetizarea mijloacelor de expresie, ajungând la o formulă de redare extrem de simplă, dar profundă totodată. Intenția expoziției a fost ca fiecare sală să aibă o tematică proprie.

Astfel, expoziția prezintă o galerie a evoluției portretelor, din a doua jumătate a secolului XIX până la sfârșitul modernismului; se mai pot întâlni scene de gen cu aspecte din viața țăranilor români, o sală dedicată reprezentării feminine, diverse teme ale peisajului și nu în ultimul rând o sală care reunește câteva nume sonore sub pretextul prezentării temelor celebre și temelor mai puțin cunoscute ale acestora. Acest eveniment este unul cu totul special și datorită faptului că majoritatea acestor capodopere sunt expuse în premieră, colecția de artă românească modernă din cadrul Muzeului de Artă din Timișoara fiind mai puțin cunoscută publicului vizitator. Prin această expoziție, Muzeul de Artă din Timișoara propune o incursiune în evoluția stilisticii românești și observarea rezultatelor unui întreg secol (1850-1967) de transformări în pictura românească.

Ramona ORBAN,
muzeograf la Muzeul de Artă din Timișoara,
curatorul expoziției
Foto: **Liviu TULBURE**

MIC ATLAS ADMINISTRATIV AL JUDEȚULUI TIMIȘ

COMUNA TORMAC - ANUL 2009

1. Sediul consiliului local: Tormac nr.467, telefon/fax 0256 392801

2. Adresă pagină internet:
www.tormac.ro/administratie;
www.primariaonline.ro/primarii/Timis/index.php?primarie=1116

3. Primar: Băran Aurică

4. Repere istorice:

- 1784-1786 - sunt aduse primele familii de coloniști germani, localitatea primind numele de Rittberg;

- 1791 - o parte din locuitorii germani s-au mutat la Darova fiind aduse 78 familii de unguri evanghelici;

- 1888 - zidirea bisericii;

- 1893 - construirea bisericii ortodoxe din Șipet.

5. Populația stabilă la 1 iulie 2008 - total = 2679 persoane, din care:

- masculin = 1319 persoane

- feminin = 1360 persoane

6. Numărul locuințelor la 31 decembrie 2007 = 1055

7. Numărul și denumirea satelor componente = 3: Tormac, Cadar și Șipet.

8. Rețeaua de drumuri județene și comunale:

a) Natura drumurilor și lungimea acestora:

- DJ 592A = 12,32 km; DJ 592B = 16,55 km;

- DC 83A = 4,0 km; DC 169 = 4,8 km

b) Natura drumurilor și distanța în km între centrul unității administrativ-teritoriale și localitățile aparținătoare:

- DJ 592B Tormac-Șipet = 8,0 km;

- DJ 592B Tormac-Cadar = 4,0 km

9. Rețeaua de alimentare cu apă pe localități, în km: Tormac = 14,5 km; Șipet = 14 km; Cadar = 5,5 km

10. Număr posturi în primărie - total = 16, din care:

- funcționari publici = 3

- personal contractual = 13

11. Număr consilieri = 11

12. Înfrățiri, colaborări cu localități din afara țării:

- Înfrățire cu localitatea „Cahuzac Sur Vere-Franța”, privind colaborarea în domeniul social;

- Înfrățire cu localitatea „Rószke-Ungaria”, privind colaborarea în domeniul cultural;

- Înfrățire cu localitatea „Nagyrev-Ungaria”, privind colaborarea în domeniul cultural și economic.

- Înfrățire cu localitatea „Decs-Ungaria”.

13. Asocieri la nivelul județului și al țării:

- Membră în Asociația Microregională „Timiș-Torontal”, alături de primăriile: Deta, Gătaia, Ciacova, Borda, Banloc, Denta, Giera, Ghilad, Jebel, Jammu Mare, Liebling, Pădureni, Voiteg și Moravița;

- Asociația Intercomunitară Măureni-Tormac-Vermeș.

14. Obiective și investiții propuse a se realiza:

- Asfaltare străzi în comuna Tormac;

- Construire complex social în localitatea Tormac;

- Dotare cămine culturale din localitățile Tormac și Șipet;

- Modernizare drum comunal DC 83 Tormac-Măureni;

- Canalizare în comuna Tormac.

15. Numărul mediu lunar al beneficiarilor Legii nr.416/2001 (nr. dosare pentru ajutoare sociale) = 64

16. Piețe - târguri:

- Piață agroalimentară Tormac - săptămânal = miercuri

17. Activitatea de transport școlar:

- Are în administrare microbuzul TM 41 CJT din anul 2003;

- Trasee de deplasare: Tormac-Cadar-Duboz și Tormac - Șipet;

- Numărul elevilor navetiști = 39

18. Instituții școlare:

- Școli generale cu clasele I-VIII: Tormac și Șipet;

- Școala primară cu clasele I-IV: Cadar;

- Grădinițe cu program normal: Cadar și Șipet;

- Grădinița cu program prelungit și program normal: Tormac.

19. Instituții sanitare:

- Cabinete medicale: Tormac (două);

- Cabinet stomatologic: Tormac

- Farmacii umane: Tormac (două);

- Dispensar veterinar: Tormac;

- Farmacie veterinară: Tormac,

20. Instituții culturale:

- Cămine culturale: Tormac, Cadar și Șipet;

- Biblioteca comunală: Tormac.

21. Baze sportive și de agrement:

- Terenuri de fotbal: Tormac, Șipet și Cadar;

- Sala de sport școlară Tormac.

22. Biserici, mănăstiri și alte locașe de cult:

- Biserica Reformată Tormac (1910);

- Casa de Rugăciuni Catolică Tormac (1930);

- Biserici ortodoxe: Șipet (1924) și Cadar (1906);

- Biserica Pentecostală Cadar (2003);

- Biserica Baptistă Șipet (2004);

- Casa de Rugăciuni Martorii lui Iehova Tormac (2000).

23. Rugi și alte manifestări cultural-religioase:

- Ruga în localitățile: Șipet și Cadar (aprilie) și Tormac (august);

- Alte manifestări cultural-sportive cuprinse în Agenda culturală pe anul 2009.

COMUNA SACOȘU TURCESC - ANUL 2009

1. Sediul consiliului local: Sacoșu Turcesc nr.98, telefon/fax 0256 411487

2. Adresă pagină internet:
www.primariaonline.ro/primarii/Timis/index.php?primarie=1117

3. Primar: Koller Gabriel Adrian

4. Repere istorice:

- 1321 - localitatea este atestată istoric cu numele de Zekeș;

- 1410 - consemnarea documentară ca oraș a localității Berini;

- 1552 - existența unui punct de observație;

- 1778 - a fost construit canalul „IARC”;

- 1868 - a fost întemeiată localitatea Otvești;

- Berini (1332), Icloda (1717), Stamura Română (1470), Uliuc (1717), Unip (1332).

5. Populația stabilă la 1 iulie 2008 - total = 2972 persoane, din care:

- masculin = 1413 persoane

- feminin = 1559 persoane

6. Numărul locuințelor la 31 decembrie 2007 = 1287

7. Numărul și denumirea satelor componente = 7: Sacoșu Turcesc, Berini, Icloda, Otvești, Stamura Română, Uliuc și Unip.

8. Rețeaua de drumuri județene și comunale:

a) Natura drumurilor și lungimea acestora:

- DJ 592 = 5,5 km; DJ 592A = 12,58 km; DJ 693B = 7,5 km;

- DC 154 = 7,9 km; DC 156 = 10,3 km; DC 157 = 4,4 km; DC 161 = 2,3 km; DC 162 = 1,3 km; DC 165 = 1,7 km

b) Natura drumurilor și distanța în km între centrul unității administrativ-teritoriale și localitățile aparținătoare:

- DJ 592A Sacoșu Turcesc-Otvești = 3 km;

- DJ 592A Sacoșu Turcesc-Berini = 10 km;

- DJ 592A și DJ 693B Sacoșu Turcesc-Stamura Română = 7,5 km;

- DC 156 Sacoșu Turcesc-Icloda = 3 km;

- DJ 592A și DC 154 Sacoșu Turcesc-Unip = 11 km;

- DJ 592A și DC 154 Sacoșu Turcesc-Uliuc = 8 km

9. Rețeaua de alimentare cu apă pe localități, în km:

- Sacoșu Turcesc = 12,5 km

10. Număr posturi în primărie - total = 24, din care:

- funcționari publici = 6

- personal contractual = 18

11. Număr consilieri = 11

12. Obiective și investiții propuse a se realiza:

- Achiziționare autoturism la Primărie;

- Modernizare centru civic Sacoșu Turcesc;

- Modernizare drumuri comunale DC 154 și DC 156 Sacoșu Turcesc-Icloda, Uliuc-Unip;

- Alimentare cu apă în comuna Sacoșu Turcesc și

în satele aparținătoare comunei;

- Sistem de canalizare cu stație de epurare în comuna Sacoșu Turcesc și în satele aparținătoare comunei

13. Numărul mediu lunar al beneficiarilor Legii nr.416/2001 (nr. dosare pentru ajutoare sociale) = 100

14. Activitatea de transport școlar:

- Are în administrare 2 autovehicule: microbuzul TM 24 CJT din anul 1999 și un microbuz de 16+1 locuri de la MEC din anul 2007;

- Trasee de deplasare: Sacoșu Turcesc-Unip-Uliuc;

- Numărul elevilor navetiști = 9

15. Instituții școlare:

- Școli generale cu clasele I-VIII: Sacoșu Turcesc și Uliuc;

- Școli primare cu clasele I-IV: Berini, Icloda, Otvești și Unip;

- Grădinițe cu program normal: Sacoșu Turcesc, Berini, Otvești, Stamura Română și Uliuc.

16. Instituții sanitare:

- Cabinete medicale: Sacoșu Turcesc (două);

- Cabinet stomatologic: Sacoșu Turcesc;

- Farmacie umană: Sacoșu Turcesc.

17. Instituții culturale:

- Cămine culturale: Sacoșu Turcesc, Berini, Icloda, Stamura Română, Otvești, Uliuc și Unip;

- Biblioteca comunală: Sacoșu Turcesc.

18. Biserici, mănăstiri și alte locașe de cult:

- Biserici ortodoxe: Sacoșu Turcesc, Icloda, Uliuc, Unip, Berini și Stamura Română;

- Biserica Catolică Otvești;

- Biserica Adventistă de ziua a șaptea Sacoșu Turcesc (2000);

- Biserica baptiste: Sacoșu Turcesc (2000) și Berini (2002);

19. Ruga și alte manifestări cultural-religioase:

- Ruga în localitățile: Stamura Română (19 aprilie - Sf. Paști); Sacoșu Turcesc (20 iulie - Sf. Ilie); Berini și Uliuc (15 august - Sf. Maria Mare); Icloda și Unip (8 septembrie - Sf. Maria Mică); Otvești (20 octombrie).

COMUNA NIȚCHIDORF - ANUL 2009

1. Sediul consiliului local: Nițchidorf nr.212, telefon 0256 413010, fax 0256 413101

2. Adresă pagină internet:
www.primariaonline.ro/primarii/Timis/index.php?primarie=58

3. Primar: Mascovescu Ioan

4. Repere istorice:

- 1784-1786 - colonizarea cu familii din Germania;

- 1825 - a fost zidită biserica romano-catolică;

- 1399 - consemnarea satului Duboz după numele proprietarilor Dănești și Drăculești;

- 1410 - atestarea documentară a localității Blajova;

- 1785 - colonizarea germană la Blajova, sat aparținător comunei Nițchidorf;

- Blajova (1410), Duboz (1399).

5. Populația stabilă la 1 iulie 2008 - total = 1562 persoane, din care:

- masculin = 756 persoane

- feminin = 806 persoane

6. Numărul locuințelor la 31 decembrie 2007 = 586

7. Numărul și denumirea satelor componente = 3: Nițchidorf, Blajova și Duboz.

8. Rețeaua de drumuri județene și comunale:

a) Natura drumurilor și lungimea acestora:

- DJ 592B = 8,97 km;

- DC161 = 7,0 km; DC162 = 2,2 km; DC163 = 0,7 km; DC242 = 0,5 km

b) Natura drumurilor și distanța în km între centrul unității administrativ-teritoriale și localitățile aparținătoare:

- DC 161 Nițchidorf-Blajova = 5,0 km;

- DJ 592B Nițchidorf-Duboz = 5,0 km

9. Număr posturi în primărie - total = 9, din care:

- funcționari publici = 5

- personal contractual = 4

10. Număr consilieri = 11

11. Asocieri la nivelul județului și al țării:

- Membră în Asociația Comunelor din România;

- Membră în Asociația de Dezvoltare Microregională Timiș-Est.

12. Înfrățiri, colaborări cu localități din afara țării:

- Colaborare cu O.N.G. AWO Berchstengaden și AWO Munchen.

13. Obiective și investiții propuse a se realiza:

- Alimentare cu apă a localității Nițchidorf;

- Canalizare și stație de epurare în comuna

Nițchidorf;

- Modernizare rețea stradală de drumuri în localitățile Nițchidorf și Duboz;

- Reabilitare monumente istorice și sprijinirea instituțiilor de cult;

- Realizarea Agendei Cultural-Sportive a comunei Nițchidorf.

14. Numărul mediu lunar al beneficiarilor Legii nr.416/2001 (nr.dosare pentru ajutoare sociale) = 23

15. Activitatea de transport școlar:

- Are în administrare microbuzul TM 60 CJT din anul 2007;

- Trasee de deplasare: Nițchidorf-Duboz și Nițchidorf-Blajova-Buzias;

- Numărul elevilor navetiști = 42

16. Instituții școlare:

- Școala generală cu clasele I-VIII: Nițchidorf;

- Grădinița cu program normal: Nițchidorf.

17. Instituții sanitare:

- Cabinet medical: Nițchidorf

- Cabinet stomatologic: Nițchidorf ;

- Centru de Permanență: Nițchidorf.

18. Instituții culturale:

- Casa Națională: Blajova

- Cămine culturale: Nițchidorf și Duboz;

- Biblioteca comunală: Nițchidorf.

19. Baze sportive și de agrement:

- Asociația Sportivă Olimpia Nițchidorf - cu bază sportivă.

20. Biserici, mănăstiri și alte locașe de cult:

- Biserici ortodoxe: Duboz (1926), Blajova (1830) și Nițchidorf (1991);

- Biserica Romano-Catolică Nițchidorf (1785);

- Biserica Baptistă Betel Nițchidorf (1999);

- Biserica Adventistă Nițchidorf (1990).

21. Ruga și alte manifestări cultural-religioase:

- Ruga în localitățile: Nițchidorf (28 mai - Înălțarea Domnului) și Blajova și Duboz (15 august - Sf. Maria Mare);

- Alte manifestări culturale cuprinse în Agenda Culturală pe anul 2009.

Open Days 2009: Provocări globale – soluții europene

O delegație a Consiliului Județean Timiș, condusă de președintele Constantin Ostaficiuc, a participat în prima decadă a lunii octombrie la Bruxelles, la manifestarea intitulată „Zilele porților deschise – săptămâna europeană a regiunilor și orașelor”, cel mai important eveniment anual pe tema politicilor regionale ale Uniunii Europene.

La ediția din acest an, organizată de Comitetul Regiunilor (CoR), Comisia Europeană și Directoratul Regional pentru Politică Regională, au luat parte reprezentanți din peste 200 de regiuni și orașe din 33 de țări europene.

Partenerii CoR și ai Comisiei Europene și Directoratului Regional pentru Politică Regională sunt regiuni și orașele din Europa, Parlamentul European, Președinția Consiliului Uniunii Europene, Banca Europeană de Investiții, instituții financiare și organizații non-guvernamentale.

Anul trecut, Open Days a numărat 7500 de participanți, fiind cel mai mare eveniment pe calendarul instituțiilor europene. Ediția din acest an a cuprins peste 100 de ateliere de lucru, conferințe, seminarii și dezbateri și a reunit circa 7.000 de participanți. Alte 300 de evenimente locale au avut loc cu această ocazie.

Pe parcursul celor 4 zile în care s-a desfășurat Open Days au fost dezbătute patru teme de importanță pentru autoritățile regionale și locale, și anume: răspunsurile regionale la criza economică, politica de coeziune, inovarea și schimbările climatice.

Au avut loc ateliere dedicate fiecăreia dintre aceste teme, însă fiecare zi a fost consacrată unei anumite problematice, cu diferite dezbateri, evenimente și activități de presă centrate asupra uneia dintre temele principale.

„Principalele priorități ale Open Days 2009 vizează criza economică și lupta împotriva schimbărilor climatice – aspecte care prezintă un interes crescut pentru autoritățile locale și regionale. Open Days aduce la aceeași masă oameni politici, factori de decizie, experți și mass-media pentru a discuta despre provocările comune dintr-un punct de vedere regional”, a subliniat președintele Comitetului Regiunilor, Luc Van den Brande.

În urma selecției candidaturilor pentru Open Days, patru consilii județene din România – Timiș, Gorj, Prahova și Vrancea – participă oficial în parteneriatele regionale care au câștigat dreptul de reprezentare.

Consiliul Județean Timiș face parte din consorțiul condus de regiunea Stockholm (Suedia), alături de alți parteneri, precum: Veneto (Italia), Ile de France (Franța), Kent și North East England (Marea Britanie), North Brabant (Olanda), Flanders (Belgia), Madrid și Navarra (Spania) și Attica (Grecia). Seminarul prezentat de acest parteneriat regional s-a intitulat „Rezolvarea situațiilor de criză prin aptitudini specifice și incluziune socială: răspunsuri regionale și locale”.

Din partea județului Timiș a fost realizată, în cadrul acestui seminar, o prezentare a cercetărilor efectuate în domeniul demografiei județului Timiș și Regiunii Vest, care a evidențiat influența importantă a migrației asupra economiei județului și asupra scăderii populației școlare.

Președintele Consiliului Județean Timiș a luat parte și la sesiunea plenară a Comitetului Regiunilor, care a avut ca subiecte principale combaterea efectelor schimbărilor climatice și pregătirea Summit-ului de la Copenhaga la nivelul regiunilor și al orașelor. Pentru a reaminti dimensiunea mondială a acestor preocupări, CoR a avut-o ca invitată pe Elisabeth Kautz, vicepreședinta Conferinței primarilor din Statele Unite, care a vorbit despre mobilizarea aleșilor americani și posibilitățile acestora de cooperare cu aleșii europeni în ceea ce privește combaterea schimbărilor climatice. De asemenea, delegația Consiliului Județean Timiș a avut întrevederi la Parlamentul European și la sediul Reprezentanței Regiunii Veneto la Bruxelles.

Jana LAVRITS

PROIECTE COMUNE, ITINERARI NOI

În data de 20 octombrie 2009 reprezentanții județelor membre DKMT s-au întâlnit la Timișoara pentru a discuta proiectele comune ce urmează a fi elaborate în cadrul programelor de cooperare transfrontalieră recent lansate sau care urmează să fie publicate.

În prima parte a întâlnirii s-au prezentat oportunitățile de finanțare, reprezentanții Biroului Regional pentru Cooperare Transfrontalieră Timișoara au prezentat programul IPA de Cooperare Transfrontalieră România-Serbia, iar Agenția de Dezvoltare a DKMT a prezentat programele de Cooperare Transfrontalieră Ungaria-România și Ungaria-Serbia. Totodată s-a atras atenția și asupra posibilităților oferite de Programului Interreg IVC în domeniul colaborării interregionale.

Reprezentanții județelor au discutat despre posibilele proiecte comune în diferite domenii. Un domeniu important cu mai multe posibilități de cooperare o reprezintă turismul. Participanții au căzut de acord în privința continuării traseelor turistice tematice ale DKMT cu noi oferte.

Pe lângă cele două noi itinerarii, al monumentelor istorice și al vinului și gastronomiei, pentru care s-a depus cerere de finanțare, județele ar fi interesate să dezvolte și alte trasee.

Traseul berii ar scoate în evidență moștenirea industrială comună, având în vedere bogata istorie în domeniu, cele două fabrici de bere din Timișoara (1718) și Panciova (1722) fiind cele mai vechi stabilimente industriale de acest gen din zonă.

Secțiunea cadarca a Euroregiunii DKMT, un grup de lucru de altfel foarte activ, care a transformat cadarca într-un brand al Euroregiunii, intenționează să depună cereri de finanțare pentru două proiecte. În cadrul programelor de cooperare transfrontalieră ar dori să dezvolte itinerariul vinului cadarca, iar accesând fondurile Interreg IVC, împreună cu o regiune din Spania și, eventual, din Bulgaria, ar realiza un proiect de cercetare a speciei cadarca, o specie autohtonă care a pierdut

mult teren în fața speciilor internaționale.

Tot prin fondurile Interreg se dorește realizarea unui proiect complex de promovare a turismului pe apă. Teritoriul Euroregiunii este străbătut de mai multe râuri care reprezintă o valoare deosebită din acest punct de vedere. Traseele pe apă ar putea fi completate cu trasee de cicloturism de-a lungul malului râurilor.

Parcurile și rezervațiile naturale reprezintă de asemenea puncte de atracție ale Euroregiunii care vor putea fi valo-

rificate.

În continuare s-a discutat și despre alte domenii de interes comun. Unul dintre cele mai importante realizări ale Euroregiunii, echipa comună de intervenție în caz de calamități va beneficia de dotări suplimentare prin noi proiecte pentru care se vor depune cereri de finanțare. Vechea dorință a locuitorilor din cele două orașe mari ale Euroregiunii, Timișoara și Szeged, de a fi (din nou) legați printr-o cale ferată s-ar putea apropia cu un pas de realizare. În data de 2 noiembrie s-a organizat la Timișoara o întâlnire cu reprezentanții companiilor naționale de căi ferate din țările vizate, iar pe programul de cooperare transfrontalieră Ungaria-România se va depune cerere de finanțare pentru un studiu de fezabilitate. În domeniul economic se continuă cu realizarea parcului industrial Triplex Confinium, iar reprezentantul Voivodinei a propus două proiecte pe domeniul social. Pe de o parte ei ar fi interesați să dezvolte soluții inovative privind recalificarea forței de muncă în domenii care nu sunt asigurate de sistemele de educație (de ex. specialiști în centrele de reciclare), dar ar dori o colaborare și la nivelul comunităților mici, de exemplu prin telecentre. S-ar putea crea o rețea a acestor telecentre, s-ar putea pregăti proiecte comune, s-ar realiza schimburi de experiență. În ce privește activitatea viitoare a DKMT s-a discutat despre posibilitatea transformării agenției de dezvoltare în grupare europeană de cooperare teritorială, formă juridică de cooperare transfrontalieră reglementată de Uniunea Europeană. La finalul întâlnirii reprezentantul Voivodinei a invitat participanții la târgul internațional din Novi Sad care se va desfășura în perioada 10-14 noiembrie 2009.

Eva FENYVESI

DEZVOLTARE REGIONALĂ DURABILĂ

În perioada de 21-24.10.2009, o delegație a județului Timiș, condusă de domnul vicepreședinte Adam Crăciunescu, s-a deplasat în Germania la Consiliul Județean Rosenheim/Bavaria pentru a purta discuții cu autoritățile locale și specialiști privind dezvoltarea regională durabilă în vederea dezvoltării unor proiecte în comun. Delegația județului a fost compusă din consilieri județeni și reprezentanți ai aparatului Consiliului Județean Timiș. Între Consiliul Județean Rosenheim/Bavaria și Consiliul Județean Timiș s-a semnat un protocol de parteneriat în anul 2003, în cadrul căruia s-au dezvoltat relațiile în mod constant.

Discuțiile purtate s-au axat pe trei domenii de interes comun: dezvoltare regională, democrație participativă, dezvoltare rurală. În acest context s-a vizitat la Kolbermoor, vechea filatură, o zonă monoindustrială revitalizată printr-un parteneriat public privat între consiliul local și un investitor local, parteneriat prezentat de domnul primar Peter Kloo. Acesta reprezintă un exemplu pozitiv de acordare de noi valențe a unor spații foste industriale, ca vechea filatură, care a stat la baza fondării localității în 1860. În urma lucrărilor de restaurare și reconstrucție, aici s-au creat spații rezidențiale, comerciale, și de utilitate publică. Proiectul de reconversie a început în 2007 și este preconizată finalizarea lui în decursul următorilor patru ani. Un exemplu pozitiv al democrației participative s-a prezentat în comuna Niederaudorf, care a fost câștigătoarea concursului „Satul nostru are viitor-satul nostru să devină mai frumos” organizat la nivelul Landului Bavaria. Domnul primar Hubert Wildgruber a prezentat exemple de obiective și proiecte realizate pe baza unor dezbateri publice și hotărâri ale consiliului local luate împreună cu cetățenii: crearea unui nou loc de joacă, a unui nou centru pentru tineret, reamenajarea unei piețe publice cu rol important în viața comunității precum și înfrumusețarea aspectului general al satului.

La Consiliul Județean Rosenheim, delegația județului a fost primită de către domnul președinte Josef Neiderhell, precum și de directorul Direcției pentru Agricultură a județului, domnul dr. Stadtmann. Această întâlnire a fost un bun prilej de dezbateri privind gestionarea problemelor dezvoltării rurale și pentru un schimb util de opinii și experiențe privind programele europene de finanțare în acest domeniu. Un alt aspect al colaborării bilaterale dintre cele două județe s-a concretizat prin stabilirea planului de activități în comun pe plan cultural pentru anul 2010.

Agneta KARDOS